कार्यावली

सोमवार, दिनांक १ मार्च २०२१ रोजी सकाळी ११-०० वाजता मुंबई येथील विधान भवन येथे सुरू होणाऱ्या महाराष्ट्र विधानसभेच्या सन २०२१ च्या प्रथम (अर्थसंकल्पीय) अधिवेशनाची कार्यावली.

एक : राज्यपालांच्या अभिभाषणाची प्रत सभागृहासमोर ठेवणे.

दोन : राज्यपालांच्या अभिभाषणाबद्दल आभार प्रदर्शनाचा प्रस्ताव.

तीन : अध्यक्षांनी, सभाध्यक्ष तालिकेवर सदस्य नामनिर्देशित करणे.

चार : प्रश्नोत्तरे.

पाच : अध्यादेश सभागृहासमोर ठेवणे.

सहा : राज्यपालांच्या अभिभाषणावर चर्चा.

सात : सन २०२१-२०२२ च्या अर्थसंकल्प सादर करणे.

आठ : सन २०२१-२०२२ च्या अर्थसंकल्पावर सर्वसाधारण चर्चा.

नऊ : सन २०२१-२०२२ च्या अर्थसंकल्पीय मागण्यांवर चर्चा व मतदान.

दहा : सन २०२०-२०२१ च्या पुरवणी मागण्या सादर करणे.

अकरा : सन २०२०-२०२१ च्या पुरवणी मागण्यांवर चर्चा व मतदान.

बारा : अंदाज समितीचे अहवाल सादर करणे.

तेरा : पंचायती राज समितीचे अहवाल सादर करणे.

चौदा : रोजगार हमी योजना समितीचा अहवाल सादर करणे.

पंधरा : विधानसभा आश्वासन समितीचे अहवाल सादर करणे.

सोळा : शासकीय विधेयके :—

(अ) खालील विधेयक विधानसभेकडे विचारार्थ प्रलंबित आहे.—
सन २०२० चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ५२ - महाराष्ट्र अनन्य विशेष न्यायालये (शक्ती कायद्याखालील महिलांच्या व बालकांच्या विरुद्धच्या विवक्षित अपराधांसाठी) विधेयक, २०२०.

(ब) खालील विधेयक संयुक्त समितीकडे विचारार्थ प्रलंबित आहे .—
सन २०२० चे वि.स.वि. क्रमांक ५१ - शक्ती फौजदारी कायदे (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, २०२०.

सतरा : शोक प्रस्ताव.

अठरा : इतर शासकीय कामकाज ज्याची सूचना नंतर देण्यात येईल.

एकोणवीस : **अशासकीय विधेयके :-विचारार्थ —**

(१) सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक ५० - भारतीय दंड संहिता व फौजदारी प्रक्रिया संहिता (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, २०१९, श्री. प्रताप सरनाईक, वि.स.स. यांचे.

(२) सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक ५१ - महाराष्ट्र धर्मांतर बंदी विधेयक, २०१९ - श्री. अतुल भातखळकर, वि.स.स. यांचे.

वीस : **अशासकीय ठराव (म.वि.स. नियम १०६) :—**

श्रीमती यामिनी यशवंत जाधव, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक १, २, ३, ४ व ५.

(१) " कोकणातील आंबा, काजू, फणस, जांभूळ करवंद, कोकम, आवळा, चिंच, नारळ, बोर आदी फळांचे मोठ्या प्रमाणात उत्पादन होऊनही एकूण उत्पादनापैकी केवळ दीड टक्का फळांवर प्रक्रिया होते कोकणात दिवसागणिक नाशवंत असल्यामुळे उर्वरित उत्पादन वाया जाते वाढणारे

बेरोजगारीचे प्रमाण केवळ निसर्गावर अवलंबून भात पीक घेऊन कुटुंबाची गुजराण करणारा शेतकरी आणि छोटे छोटे उद्योग व्यवसाय करण्यास उत्सुक असणारे महिला बचत गट यांना उत्पन्नाचा पर्यायी मार्ग उपलब्ध करून देणे यासाठी फळ प्रक्रिया उद्योगांचा टक्का वाढविण्यासाठी शासनाने विशेष प्रयत्न करावेत, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२) " दारिद्र रेषेखालील कुटुंबाची यादी तयार करताना राज्यात अनेक कुटुंबाचे सर्वेक्षण न होणे, त्यामुळे खरोखरच दारिद्र्यरेषेखाली असणाऱ्या कुटुंबांना पिवळ्या रंगाच्या शिधापत्रिकांपासून वंचित राहावे लागणे, शासनाच्या वतीने रुपये १५,००० उत्पन्न मर्यादा ठरविणे, मात्र वाढती महागाई आणि रुपयाचे झालेले अवमूल्यन यामुळे ५०,००० वार्षिक उत्पन्न मर्यादा पात्र धरण्याची गरज निर्माण होणे, यामुळे राज्यातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल जनतेला दारिद्र्य रेषेखालील योजनांचा लाभ मिळवून देण्यासाठी राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे इष्टांक वाढवून घेण्याची मागणी करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(३) " राज्यात अनेक नद्यांच्या परिसरात रासायनिक कारखाने, साखर कारखाने व अनेक प्रकारचे उद्योग उभारण्यात आले असून या कारखान्यातील प्रदूषित सांडपाणी नदीत सोडण्यात येत असल्यामुळे नदी काठावरील अनेक गावांमध्ये विशेषत: कोकण व पश्चिम महाराष्ट्रात नद्यांचे पाणी पिण्यास अयोग्य झाले असून त्यामुळे रहिवाशांच्या आरोग्यावर आणि मच्छीमार बांधवांच्या उपजीविकेच्या साधनांवर होणारा विपरीत परिणाम लक्षात घेता राज्यातील जलप्रदूषण समस्येवर उपाय शोधून राज्यात अनेक नद्यांच्या प्रभावीरीत्या आळा घालण्यासाठी शासनाने उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(४) " मुंबईसह राज्यात सदनिकांच्या किमतीत प्रचंड वाढ होणे, सदरहू सदनिकांच्या किमती मूळ किमतीपेक्षा कितीतरी पट अधिक असल्याने सर्वसामान्य जनतेस सदनिका खरेदी करणे अवाक्याबाहेर जाणे, सदनिकांचे वाढते दर नियंत्रित करून स्थिर ठेवण्याची राज्यातील जनतेकडून होत असलेली मागणी सदनिकांचे वाढते दर नियंत्रित ठेवण्यासाठी राज्य शासनाने आवश्यक ती उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(५) " मुंबई गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास मंडळाच्या अकार्यक्षमतेमुळे मुंबईतील इमारतीच्या पुनर्रचनेची खोळंबलेली अनेक कामे, मोडकळीस आलेल्या इमारतींची दुरुस्ती वेळीच न झाल्याने ऐन पावसाळ्यात त्या इमारतीतील रहिवाशात पसरणारे भीतीचे व असुरक्षिततेचे तीव्र भावना तसेच काही भागात इमारती कोसळून जीवित व वित्त हानी होण्याचे वाढते प्रकार, त्यामुळे निर्माण झालेली चिंतेची, असुरक्षिततेची स्थिती दूर करण्यासाठी शासनाने त्वरित करावयाची उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. मोहन मते, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक ७, ९ व १०

(७) " राज्यात महिला व बाल विकास विभागामार्फत चालविण्यात येणाऱ्या शेकडो वसतिगृहात निवास करून अध्ययन करीत असलेल्या हजारो विद्यार्थ्यांना दर्जात्मक शिक्षण, सकस आहार व आरोग्य विषयक सुविधा मिळत नसल्यामुळे त्यांचा शारीरिक व बौद्धिक विकास खुंटत असणे, या विद्यार्थ्यांना आवश्यक त्या परिपूर्ण सुविधा मिळण्यासाठी शासनाने कालबद्ध कार्यक्रम आखावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(९) " विदर्भात नापिकी, अतिवृष्टी, जलप्रकोप, दुबार पेरणी, तिबार पेरणी, ओला कोरडा दुष्काळ असूनही पिक विमा नुकसान भरपाईपासून

आणेवारी व उंबरठा उत्पन्नाच्या जाचक निकषांमुळे शेतकरी वंचित राहत असणे, यास शंभर वर्षे जुनी ब्रिटीश कालीन आणेवारी व उंबरठा काढण्याचे निकष कारणीभूत असल्याने त्यात बदल करून सुधारित आणेवारी व उंबरठा उत्पन्न काढण्याचे निकष तयार करण्यासाठी राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे आग्रही भूमिका घ्यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१०) " राज्यात राष्ट्रीय महामार्ग व राज्य महामार्गावर मोठ्या प्रमाणात होत असलेले अपघात, अपघातस्थळी अपघातग्रस्तांवर उपचार करण्यासाठी शासकीय रुग्णालये नसणे, त्यामुळे अपघातग्रास्तांवर प्राथमिक उपचार करण्यासाठी राष्ट्रीय व राज्य महामार्गावर सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या माध्यमातून लहान-लहान उपचार केंद्रे सुरू करण्याची असलेली नितांत आवश्यकता, सदरहू उपचार केंद्रे सुरू झाल्यास, तेथे वैद्यकीय अधिकारी, कर्मचारी वर्ग, परिचारिका व इतर तत्सम कर्मचाऱ्यांची नेमणूक करण्यात आल्यास सुशिक्षित बेरोजगारांना रोजगार मिळून राज्यातील बेरोजगारी काही अंशी दूर होणे शक्य असणे, तसेच अपघातग्रस्तांवर गोल्डन अवर मध्ये उपचार मिळणे शक्य असणे, यास्तव राष्ट्रीय व राज्य महामार्गावर प्रत्येक ५० कि.मी. अंतरावर एक उपचार केंद्र उभारावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. कुणाल पाटील, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक ११ व १३

(११) " राज्यातील अत्यल्प व अल्पभूधारक शेतकऱ्यांच्या शेतीतील विहिरी व विद्युत पंपांचा मोठ्या प्रमाणात राहिलेला अनुशेष, विद्युत कनेक्शन मिळण्याकरिता होणारा विलंब त्यामुळे विद्युत पंपावर घेतलेल्या कर्जाचा वाढत असलेला आर्थिक बोजा, शेतात राबविल्या जाणाऱ्या फळबाग विकास योजनांचे पाण्याअभावी होणारे नुकसान टाळण्याच्या दृष्टीने व उक्त योजनेची अंमलबजावणी परिणामकारकरित्या

करण्यासाठी शासनाने धोरणात्मक कार्यक्रम राबवावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१३) " राज्यात उद्योग जगतात मोठ्या प्रमाणावर स्थानिक भूमीपूत्रांना रोजगार उपलब्ध न होणे, उद्योगांमध्ये भूमीपूत्राची संख्या नगण्य असल्याने राज्यात बेरोजगाराची संख्या प्रचंड प्रमाणात वाढणे, राज्यातील सेवायोजन कार्यालयामध्ये लाखो तरुणांनी नोकरीसाठी केलेली नोंद, उद्योगांमध्ये भूमीपूत्रांना नोकऱ्या देण्यास शासन अपयशी ठरल्याने राज्यातील सुशिक्षित तरुणांमध्ये पसरलेले नैराश्य, राज्यातील बेरोजगार भूमीपूत्रांच्या हक्कांचे रक्षण करण्यासाठी यापुढे राज्यातील शासकीय, निमशासकीय तसेच खाजगी आस्थापनांवरील कार्यालयांमध्ये नोकरी देताना भूमीपूत्रांना प्राधान्याने नोकरीत घेण्यासाठी शासनाने धोरणात्मक निर्णय घ्यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. सुधीर मुनगंटीवार, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक १६, १७, १९ व २०.

(१६) " उपेक्षित, वंचितांच्या जीवनात समृद्धीचा प्रकाश निर्माण करत सामाजिक न्यायासाठी आयुष्य खर्ची घालणारे, अस्पृश्यता निवारण आणि स्त्री शिक्षणासाठी संघर्ष करणारे क्रांतीसुर्य महात्मा ज्योतीबा फुले आणि क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले यांना मरणोत्तर "भारतरत्न" या सर्वोच्च उपाधीने सन्मानीत करावे यासाठी राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे आग्रह धरावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनाला करीत आहे."

(१७) " देशाला स्वांतत्र्य मिळण्याकरिता लढा देऊन त्यासाठी काळ्या पाण्याची शिक्षा भोगून जनतेला मातृभूमी प्रेमाची ज्वलंत विचारसरणी देणारे व क्रांतीकारकांचे प्रेरणास्थान असलेले स्वातंत्र्यवीर विनायक दामोदर सावरकर यांना मरणोत्तर "भारतरत्न" प्रदान करण्याबाबत

राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे आग्रह धरावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१९) "स्थानिकांच्या भावना व स्थानिक संस्कृतीचे जतन होणे गरजेचे असल्यामुळे "औरंगाबाद" शहराचे नामांतर "संभाजीनगर" करण्यासाठी राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे आग्रह धरावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२०) "राज्यात मध्यम, लघु व सुक्ष्म उद्योगांना चालना मिळावी व त्या माध्यमातुन स्थानिक उद्योजकांना उद्यमशील करण्याच्या दृष्टीने तसेच स्थानिकांना रोजगार उपलब्ध व्हावा यादृष्टीने राज्यात ५० एमएसएमई पार्क उभारण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. संजय पोतनीस, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक २१, २२ व २३

(२१) "राज्यातील खेळाडूची राष्ट्रीय स्तरावर होत असलेली पीछेहाट लक्षात घेता क्रीडा क्षेत्राचा सर्वांगिण विकास होण्याकरिता व दर्जेदार खेळाडू तयार करण्यासाठी तालुका क्रीडा प्रशिक्षण केंद्र स्थापन करण्यात यावीत व त्यासाठी प्रशिक्षित मार्गदर्शक नेमण्यात यावेत व अशा केंद्राना आवश्यक ते साहित्य पुरविण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२२) "राज्यात वेगवेगळ्या प्रकल्पांमुळे विस्थापित झालेल्या प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचे काम अद्यापही पूर्ण झालेले नसल्याने विस्थापितांचे होत असलेले हाल, त्यामुळे शासनाच्या विचाराधीन प्रकल्पांसाठी जमिनी देण्याच्या कामाला शेतकऱ्यांचा होत असलेला विरोध, त्याबाबत निर्माण केल्या जाणाऱ्या कायदेशीर अडचणी, इ.बाबी विचारात घेता प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचे रखडलेले काम तात्काळ पूर्ण करण्यासाठी

कालबद्ध धडक कार्यक्रम राबविण्यात यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२३) " दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबाची यादी तयार करताना राज्यात अनेक कुटुंबाचे सर्वेक्षण न होणे, त्यामुळे खरोखरच दारिद्र्यरेषेखाली असणाऱ्या कुटुंबांना पिवळ्या रंगाच्या शिधापत्रिकांपासून वंचित राहावे लागणे, शासनाच्या वतीने रुपये १५,००० उत्पन्न मर्यादा ठरविणे, मात्र वाढती महागाई आणि रुपयाचे झालेले अवमूल्यन यामुळे ५०,००० वार्षिक उत्पन्न मर्यादा पात्र धरण्याची गरज निर्माण होणे, यामुळे राज्यातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल जनतेला दारिद्र्य रेषेखालील योजनांचा लाभ मिळवून देण्यासाठी राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे इष्टांक वाढवून घेण्याची मागणी करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. चेतन तुपे, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक २४, २५, २६ व २८

(२४) " राज्यातील पुणे, नाशिक, कोल्हापूर, औरंगाबाद, अमरावती आणि तत्सम इतर महानगरपालिकामधील लोकसंख्येत झालेली भरमसाठ वाढ, नव्याने निर्माण झालेल्या मोठ्या वसाहती, त्यामुळे निर्माण होणाऱ्या कचऱ्याची योग्य विल्हेवाट लावण्याची निर्माण झालेली गंभीर समस्या, लगतच्या ग्रामीण परिसरात महानगरांधील कचरा टाकताना या कचऱ्यावर योग्य प्रक्रिया न झाल्यामुळे कचरा डेपोच्या परिसरातील नागरिकांच्या आरोग्यास निर्माण होत असलेला धोका, होणारे प्रदूषण, त्यामुळे ग्रामीण भागात कचरा टाकण्यास ग्रामस्थांचा होणारा तीव्र विरोध, परिणामी नगरवासीय आणि ग्रामवासीय यांच्यात संघर्ष होण्याची निर्माण झालेली शक्यता इ. बाबींना आळा घालण्यासाठी राज्य पातळीवर स्वतंत्र 'कचरा प्रक्रिया आणि कचरा व्यवस्थापन महामंडळ' स्थापन करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२५) "राज्यातील ग्रामीण भागातील ग्रामपंचायतीना देखभालीसाठी हस्तांतरीत करण्यात आलेल्या नळ पाणीपुरवठा योजना निधी अभावी बंद असल्यामुळे व्यवस्थापन नीट होत नाही, त्यामुळे देखभाल व व्यवस्थापन सुरळीत होण्यासाठी शासनाने या सर्व नळ पाणीपुरवठा योजना स्वतंत्र महामंडळाकडे सोपवाव्यात, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२६) "राज्यात वेगवेगळ्या प्रकल्पांमुळे विस्थापित झालेल्या प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचे काम अद्यापही पूर्ण झालेले नसल्याने विस्थापितांचे होत असलेले हाल, त्यामुळे शासनाच्या विचाराधीन प्रकल्पांसाठी जमिनी देण्याच्या कामाला शेतकऱ्यांचा होत असलेला विरोध, त्याबाबत निर्माण केल्या जाणाऱ्या कायदेशीर अडचणी, इ. बाबी विचारात घेता प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचे रखडलेले काम तात्काळ पूर्ण करण्यासाठी कालबद्ध धडक कार्यक्रम राबविण्यात यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२८) "राज्यभरातील वाढती लोकसंख्या वाढते नागरिकीकरण आणि दुचाकी/ चारचाकी वाहनांच्या संख्येत मोठ्या प्रमाणात झालेली वाढ, यामुळे वाहतुकीच्या समस्येने धारण केलेलं गंभीर स्वरूप, वाहनांच्या अपघातांचे वाढते प्रमाण, नियमितपणे होत असलेल्या वाहतुकीच्या कोंडीतील वाढत्या प्रमाणात होणारे प्रदूषण, वाहतुकीच्या क्षेत्रात आणि साधनांमध्ये आधुनिक तंत्रज्ञानाचा प्रवेश झाल्यामुळे मोनोरोल, मेट्रो रेल, रस्त्यांचे अंडरपास, बायपास, उड्डाणपूल इ. नवनवीन संज्ञा अस्तित्वात आल्याने वाहतुकीच्या समस्येला प्राप्त झालेले बहुआयामी स्वरूप, नित्याच्या वाहतूक कोंडीमुळे शहरी आणि ग्रामीण सर्वच भागामध्ये नागरिकांची होत असलेली गैरसोय, काही शहरांचे कार्यरत असलेले किंवा होऊ घातलेले कॉन्फरेन्सी मोबॉलीटी प्लॅन, ह्या प्लान्स चा परस्परांशी सुसंगत ताळमेळ नसल्याने काही ठिकाणी काही योजना नव्याने तयार

करावे लागणे, इ. बाबींचा विचार करता वाहतूक प्रश्नांचा सर्वकष अभ्यास करून राज्यभरासाठी वाहतुकीचा अद्यावत कॉन्फ्रिहेन्सिव्ह मोबॉलीटी प्लॅन (Confrihencive mobility plan) तयार करून त्याची आखणी-नियोजन-कार्यन्वयन-नियंत्रण यासाठी स्वतंत्र यंत्रणा निर्माण करून तातडीने कार्यन्वित करण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. सुनिल राऊत, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक २९, ३०, ३२ व ३३

(२९) " राज्यातील वाढती लोकसंख्या, वाढत्या औद्योगिक वसाहती, त्यामुळे शहरातून वाढलेली गुन्हेगारी, अपुरी पोलीस व्यवस्था, पोलिसांवर पडणारा मानसिक ताण, त्यातच महिलांवरील अत्याचाराचे वाढलेले प्रमाण, पोलिसांच्या अपुऱ्या संख्येमुळे तपासनीस होणारा विलंब, परिणामी महिलांना न्याय मिळण्यास होणाऱ्या विलंबामुळे त्यांच्यात पसरलेला असंतोष, त्याकरिता पोलिसांच्या संख्येत करावयाची वाढ, पोलिसांच्या मानसिक स्थितीत सुधारणा करण्याकरिता तसेच महिलांवरील अत्याचार थांबविण्यासाठी शासनाने उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(३०) " राज्यातील विशेषतः मुंबई, ठाणे, नवी मुंबई व इतर शहरांचे झपाट्याने होत असलेले नागरीकरण यामुळे वाहनाच्या संख्येत दिवसेंदिवस होत असलेली प्रचंड वाढ, शहरात असलेले अरुंद रस्ते, त्यामुळे ठिकठिकाणी वाहतुकीची कोंडी होऊन नागरिकांना सोसावा लागणारा त्रास परिणामी वाहतुकीची समस्या दूर करण्याच्या दृष्टीने शासनाने ठोस उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(३२) " राज्यातील अनेक नद्यांच्या परिसरात रासायनिक कारखाने, साखर कारखाने व अनेक प्रकारचे उद्योग उभारण्यात आले असून या

कारखान्यातील प्रदुषित सांडपाणी नदीत सोडण्यात येत असल्यामुळे नदी काठावरील अनेक गावांमध्ये विशेषत: कोकण व पश्चिम महाराष्ट्रात नद्यांचे पाणी पिण्यास अयोग्य झाले असून त्यामुळे रहिवाशांच्या आरोग्यावर आणि मच्छिमार बांधवांच्या उपजीविकेच्या साधनांवर होणारा विपरीत परिणाम लक्षात घेता राज्यातील जलप्रदूषण समस्येवर उपाय शोधून जल प्रदूषणास प्रभावीरित्या आळा घालण्यासाठी शासनाने कडक उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(३३) " राज्यातील वेगवेगळया प्रकल्पांमुळे विस्थापित झालेल्या प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचे काम अद्यापही पूर्ण झालेले नसल्याने विस्थापितांचे होत असलेले हाल, त्यामुळे शासनाच्या विचाराधीन प्रकल्पांसाठी जमिनी देण्याच्या कामाला शेतकऱ्यांचा होत असलेला विरोध, त्याबाबत निर्माण केल्या जाणाऱ्या कायदेशीर अडचणी, इ.बाबी विचारात घेता प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचे रखडलेले काम तात्काळ पूर्ण करण्यासाठी कालबद्ध धडक कार्यक्रम राबविण्यात यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. दिलीप लांडे, वि.स.स. यांचा ठराव क्रमांक ३७

(३७) " देशाला स्वांतत्र्य मिळण्याकरिता लढा देऊन त्यासाठी काळ्या पाण्याची शिक्षा भोगून जनतेला मातृभूमी प्रेमाची ज्वलंत विचारसरणी देणारे व क्रांतीकारकांचे प्रेरणास्थान असलेले स्वातंत्र्यवीर विनायक दामोदर सावरकर यांना मरणोत्तर "भारतरत्न" प्रदान करण्याबाबत राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे आग्रह धरावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. रावसाहेब अंतापूरकर, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक ४०, ४१, ४२, ४३ व ४४.

(४०) " शासनातर्फे राज्यातील मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शाळा व महाविद्यालयामार्फत स्कॉलरशिप व शुल्क सवलत दिली जाते त्याच धर्तीवर राज्यातील अल्पभूधारक शेतकरी कुटूंबातील पाल्यांना शाळा व महाविद्यालयामार्फत स्कॉलरशिप व शुल्क सवलत देण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(४१) " राज्यातील विशेषत: मराठवाड्यातील सर्व गावे बारमाही वाहतुकीस योग्य व्हावीत, तेथे नद्या, नाले व मोऱ्या यांच्यावरील पुलांची बांधकामे दुरुस्ती करून ग्रामीण भागातील रस्ते वाहतुकीस योग्य करण्यासाठी धडक योजना शासनाने हाती घ्यावी आणि जिल्हा स्तरावर रस्त्याच्या अंतराच्या प्रमाणात ग्रामीण रस्त्याच्या दुरुस्ती व मजबुतीकरणासाठी निधी उपलब्ध करावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(४२) " राज्यात अनाथ, निराधार, परितक्त्या, घटस्फोटित, विधवा अनैतिकतेतून मातृत्व लाभलेल्या अपादग्रस्त व शिक्षणाचा अभाव असणाऱ्या महिलांचा यात होणारा शारीरिक, मानसिक व सामाजिक छळ थांबवून त्यांची शैक्षणिक, आर्थिक व सामाजिक उन्नती होण्याच्या दृष्टीने महिलांना आत्मनिर्भर करण्यासाठी शासनाने कालबद्ध कार्यक्रम आखून त्याची त्वरीत अंमलबजावणी करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(४३) " राज्यात उद्योग जगतात मोठ्या प्रमाणावर स्थानिक भूमीपूत्रांना रोजगार उपलब्ध न होणे, उद्योगांमध्ये भूमीपूत्राची संख्या नगण्य असल्याने राज्यात बेरोजगाराची संख्या प्रचंड प्रमाणात वाढणे, राज्यातील सेवायोजन कार्यालयामध्ये लाखो तरुणांनी नोकरीसाठी केलेली नोंद,

उद्योगांमध्ये भूमीपूत्रांना नोकऱ्या देण्यास शासन अपयशी ठरल्याने राज्यातील सुशिक्षित तरुणांमध्ये पसरलेले नैराश्य, राज्यातील बेरोजगार भूमीपूत्रांच्या हक्कांचे रक्षण करण्यासाठी यापुढे राज्यातील शासकीय, निमशासकीय तसेच खाजगी आस्थापनांवरील कार्यालयांमध्ये नोकरी देताना भूमीपूत्रांना प्राधान्याने नोकरीत घेण्यासाठी शासनाने धोरणात्मक निर्णय घ्यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(४४) " राज्यातील अत्यल्प व अल्पभूधारक शेतकऱ्यांच्या शेतीतील विहिरी व विद्युत पंपाचा मोठ्या प्रमाणात राहिलेला अनुशेष, विद्युत कनेक्शन मिळण्याकरिता होणारा विलंब त्यामुळे विद्युत पंपावर घेतलेल्या कर्जाचा वाढत असलेला आर्थिक बोजा, शेतात राबविल्या जाणाऱ्या फळबाग विकास योजनांचे पाण्या अभावी होणारे नुकसान टाळण्याच्या दृष्टीने व उक्त योजनेची अंमलबजावणी परिणामकारकरित्या करण्यासाठी शासनाने धोरणात्मक कार्यक्रम राबवावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. संग्राम थोपटे, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक ४५, ४६, ४७, ४८ व ४९.

(४५) " राज्यातील उद्योग जगतात मोठ्या प्रमाणावर स्थानिक भूमीपूत्रांना रोजगार उपलब्ध न होणे, उद्योगांमध्ये भूमीपूत्रांची संख्या नगण्य असल्याने राज्यात बेरोजगारांची संख्या प्रचंड प्रमाणात वाढणे, राज्यातील सेवायोजन कार्यालयामध्ये लाखो तरुणांनी नोकरीसाठी केलेली नोंद, उद्योगांमध्ये भूमीपूत्राना नोकऱ्या देण्यास शासन अपयशी ठरल्याने राज्यातील सुशिक्षित तरुणामध्ये पसरलेले नैराश्य, राज्यातील बेरोजगार तसेच खाजगी आस्थापनावरील कार्यालयांमध्ये नोकरी देताना भूमीपूत्रांना प्राधान्याने नोकरीत घेण्यासाठी शासनाने धोरणात्मक निर्णय घ्यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(४६) " राज्यातील देशी खेळांऐवजी इतर खेळांमध्ये लक्षणीय वाढ होऊन खेळाडूंचे देशी खेळांकडे झालेले दुर्लक्ष, त्यामुळे राज्यात देशी खेळ टिकून राहण्यासाठी विशेषतः ग्रामीण भागातील होतकरू व तरुण खेळाडू देशी खेळांमध्ये मोठ्या प्रमाणात आकर्षित होऊन त्यांच्यामध्ये असलेल्या क्रीडा नैपुण्याला वाव मिळण्यासाठी विशिष्ट प्रोत्साहनपर योजना राबविण्याकरिता शासनाच्या क्रीडा धोरणामध्ये आवश्यक ते बदल करण्यासाठी धोरणात्मक निर्णय घेण्यात यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(४७) " राज्यात किल्ल्यांचे ऐतिहासिक महत्त्व लक्षात घेता किल्ल्यांचे परिसर पर्यटन केंद्र विकसित करण्यात यावी तसेच त्या ठिकाणी मार्गदर्शक नेमण्याबाबत व पर्यटकांसाठी अन्य आवश्यक त्या सोयी-सुविधा उपलब्ध करून देऊन या सर्व पुरातन किल्ल्यांचे ऐतिहासिक महत्व कायम राखण्याच्या दृष्टीने राज्य शासनाने उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(४८) " पुणे, सातारा, सांगली, कोल्हापूर व सोलापूर या पाच जिल्ह्यातील जनतेच्या सोयीसाठी मुंबई उच्च न्यायालयाचे एक खंडपीठ पुणे येथे स्थापन करावे, अशी शिफरस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(४९) " पुणे महापालिका क्षेत्रातील जुन्या व मोडकळीस आलेल्या वाड्यांच्या पुनर्बांधणीसंदर्भात शासनाचे असलेले उदासीन धोरण तसेच प्रशासनाच्या अकार्यक्षमतेमुळे जुन्या व मोडकळीस आलेल्या वाड्यांची दुरुस्ती होत नसल्याने ऐन पावसाळयात वाडे कोसळून जिवीत व वित्त हानी होण्याचे वाढत असलेले प्रमाण, जुन्या व मोडकळीस आलेल्या वाडयांची योग्यरित्या पाहणी न करणे, तसेच वाड्यांच्या पुनर्रचनेची खोळंबलेली अनेक कामे, त्यामुळे पुणे महापालिका क्षेत्राकरिता मुंबईच्या धर्तीवर दुरुस्ती मंडळाची स्थापना करण्याची येथील नागरीकांची

असलेली मागणी, या संदर्भात साकल्याने विचार करून त्यावर परिणामकारक उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्रीमती प्रतिभा धानोरकर, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक ५०, ५१, ५२, ५३ व ५४.

(५०) " शासनातर्फे राज्यातील मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शाळा व महाविद्यालयामार्फत स्कॉलरशिप व शुल्क सवलत दिली जाते त्याच धर्तीवर राज्यातील अल्पभूधारक शेतकरी कुटूंबातील पाल्यांना शाळा व महाविद्यालयामार्फत स्कॉलरशिप व शुल्क सवलत देण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(५१) " शेतकऱ्यांना शेती व्यवसायासाठी लागणारी रासायनिक खते, अवजारे, कीटकनाशके यांच्या किमतीमध्ये सतत होणारी वाढ तसेच शेतकऱ्यांना शेती मालाचे न परवडणारे भाव विचारात घेता, शेतकऱ्यांना उत्पादन खर्चावर आधारित असे शेती मालाचे भाव मिळण्याच्या दृष्टीने राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे आग्रही भूमिका घ्यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(५२) " राज्यातील सर्व शासकीय कार्यालये एकाच प्रशासकीय इमारतीत असावीत, जेणेकरून तालुक्याच्या ठिकाणी येणाऱ्या गावकऱ्यांना त्यांच्या कामासाठी वेगवेगळ्या कार्यालयात जाण्यासाठी पायपीट करावी लागणार नाही तसेच आर्थिक भूर्दंडही सोसावा लागणार नाही, यासाठी शासनाने योजनाबद्ध कार्यक्रम आखून त्याची त्वरीत अंमलबजावणी करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(५३) " विदर्भातील वीज निर्मितीचे अनेक प्रकल्प असणे, राज्यातील वीज निर्मिती पैकी निम्मा वीज निर्मितीचा वाटा विदर्भाचाच असणे, मोठ्या प्रमाणावर वीज निर्मिती करूनही विदर्भातच मोठ्या प्रमाणात भारनियमन

होणे, भारनियमनामुळे विद्यार्थ्यांचे होणारे शैक्षणिक नुकसान, व्यापारी जगात होणारे आर्थिक नुकसान, विदर्भातील वीज इतरत्र जात असताना सुद्धा विदर्भातील वीज ग्राहकांकडून वीज हाणीच्या नावाने पैसा वसूल करणे, विजेअभावी शेती सिंचनापासून वंचित राहणे यामुळे शेतकऱ्यांच्या पिकावर होणारे प्रचंड नुकसान, विजेअभावी विदर्भात उद्योग न येणे, परिणामी बेरोजगारांची संख्या प्रचंड प्रमाणात वाढणे, विदर्भाच्या वाट्याला प्रदूषण येऊन विकासही न होणे, विदर्भात उत्पादित उद्योगांना सवलतीच्या दरात वीज पुरवठा करण्याची नितांत गरज लक्षात घेता तथा विदर्भातील भारनियमन रद्द करण्याच्या दृष्टीने शासनाने तातडीने उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(५४) " राज्यातील वेगवेगळ्या प्रकल्पांमुळे विस्थापीत झालेल्या प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचे काम अद्यापही पूर्ण झालेले नसल्याने विस्थापितांचे होत असलेले हाल, त्यामुळे शासनाच्या विचाराधीन प्रकल्पांसाठी जमिनी देण्याच्या कामाला शेतकऱ्यांचा होत असलेला विरोध, त्याबाबत निर्माण केल्या जाणाऱ्या कायदेशीर अडचणी इ. बाबी विचारात घेता प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचे रखडलेले काम तात्काळ पूर्ण करण्यासाठी कालबद्ध धडक कार्यक्रम राबविण्यात यावा अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. अमिन पटेल, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक ५५, ५६, ५७, ५८ व ५९.

(५५) " राज्यातील खेळांडूची राष्ट्रीय स्तरावर होत असलेली पीछेहाट लक्षात घेता क्रीडा क्षेत्राचा सर्वांगिण विकास होण्याकरिता व दर्जेदार खेळाडू तयार करण्यासाठी तालुका क्रीडा प्रशिक्षण केंद्र स्थापन करण्यात यावीत व त्यासाठी प्रशिक्षित मार्गदर्शक नेमण्यात यावेत व

अशा केंद्राना आवश्यक ते साहित्य पुरविण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(५६) " राज्यातील सुशिक्षित बेरोजगारांचे वाढते प्रमाण व रोजगाराअभावी त्यांच्यात निर्माण झालेले वैफल्य विचारात घेता बेरोजगारांच्या समस्या परिणामकारकपणे सोडविण्यासाठी एक सक्षम व स्वतंत्र यंत्रणा स्थापन करण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(५७) " राज्यातील नागरीकांच्या वयोमर्यादे संदर्भात केंद्र शासन व राज्य शासन यामध्ये तफावत असून राज्य शासनाच्या नियमानुसार जेष्ठ नागरिकांची वयोमर्यादा ६५ असून केंद्रात ६० वर्षे वयोमर्यादा असलेल्या जेष्ठ नागरीकांना सोयी सुविधा देण्यात येतात. त्यामुळे राज्य शासनाच्या सोयीसुविधा ६० वर्षेवरील जेष्ठ नागरीकांना वंचित रहावे लागते, यासाठी केंद्र शासनाच्या धर्तीवर राज्यातही जेष्ठ नागरीकांची वर्यामर्यादा ६० वर्षे करण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(५८) " राज्यातील विनाअनुदान तत्त्वावर मान्यता देऊन सुरू करण्यात आलेल्या माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांना अनुदाना अभावी प्रयोगशाळा, ग्रंथालये व इतर शैक्षणिक सोयी सुविधा उपलब्ध होऊ शकत नाहीत, त्यामुळे विद्यार्थाच्या प्रगतीवर होणारा विपरीत परिणाम विचारात घेता विनाअनुदान तत्त्वावर मान्यता दिलेल्या राज्यातील सर्व माध्यमिक शाळांना चालू शैक्षणिक वर्षापासून १०० टक्के अनुदान देण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(५९) " राज्यातील विशेषतः मुंबई, ठाणे, नवी मुंबई व इतर शहरांचे झपाट्याने होत असलेले नागरीकरण यामुळे वाहनाच्या संख्येत दिवसेंदिवस होत असलेली प्रचंड वाढ, शहरात असलेले अरुंद

रस्ते, त्यामुळे ठिकठिकाणी वाहतुकीची कोंडी होऊन नागरिकांना सोसावा लागणारा त्रास परिणामी वाहतुकीची समस्या दूर करण्याच्या दृष्टीने शासनाने ठोस उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. अमित झनक, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक ६०, ६१ व ६३.

(६०) " राज्यातील सर्व महामार्गावर रहदारी ही मोठ्या प्रमाणावर वाढली असून त्याचे योग्य नियोजन न होणे, अरुंद रस्ते, वळणे यामुळे अपघांताचे वाढते प्रमाण, त्यात होत आलेली मनुष्यहानी व वित्तहानी बघता यावर उपाय म्हणून सर्व राज्य महामार्ग व त्यांना जोडणारे रस्ते हे चौपदरीकरण करावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(६१) " राज्यातील विशेषत: मराठवाड्यातील सर्व गावे बारमाही वाहतुकीस योग्य व्हावीत, तेथे नद्या, नाले व मोऱ्या यांच्यावरील पुलांची बांधकामे दुरुस्ती करून ग्रामीण भागातील रस्ते वाहतुकीस योग्य करण्यासाठी धडक योजना शासनाने हाती घ्यावी आणि जिल्हा स्तरावर रस्त्याच्या अंतराच्या प्रमाणात ग्रामीण रस्त्याच्या दुरुस्ती व मजबुतीकरणासाठी निधी उपलब्ध करावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(६३) " केंद्र शासनाने राज्यात मुख्य रस्त्यापासून खेडे गावांना जोडण्याकरिता पंतप्रधान ग्रामसडक योजना अंमलात आणलेली आहे. त्याच धर्तीवर राज्यात पांदण रस्ता दुरुस्ती व मुख्यमंत्री सडक योजना राज्य शासनाने सुरू कराव्यात, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. मोहनराव हंबर्डे, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक ६५, ६६, ६७, ६८ व ६९.

(६५) " राज्यातील सुशिक्षित बेरोजगारांचे वाढते प्रमाण व रोजगाराअभावी त्यांच्यात निर्माण झालेले वैफल्य विचारात घेता बेरोजगारांच्या समस्या परिणामकारकपणे सोडविण्यासाठी एक सक्षम व स्वतंत्र यंत्रणा स्थापन करण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(६६) " राज्यातील ग्रामीण भागातील सर्व खेडी नजिकच्या महामार्गांना डांबरी रस्त्याने जोडण्यासाठी शासनाने एक कालबद्ध कार्यक्रम आखून त्याची त्वरीत अंमलबजावणी करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(६७) " राज्यातील नागरीकांच्या वयोमर्यादे संदर्भात केंद्र शासन व राज्य शासन यामध्ये तफावत असून राज्यशासनाच्या नियमानुसार जेष्ठ नागरिकांची वयोमर्यादा ६५ असून केंद्रात ६० वर्षे वयोमर्यादा असलेल्या जेष्ठ नागरीकांना सोयीसुविधा देण्यात येतात. त्यामुळे राज्य शासनाच्या सोयी सुविधा ६० वर्षेवरील जेष्ठ नागरीकांना वंचित रहावे लागते, यासाठी केंद्र शासनाच्या धर्तीवर राज्यातही जेष्ठ नागरीकांची वर्यामर्यादा ६० वर्षे करण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(६८) " राष्ट्रीय स्तरावर भारतीय प्रशासकीय सेवा, भारतीय पोलीस सेवा व तत्सम विविध स्पर्धांमध्ये उत्तीर्ण होणाऱ्या विद्यार्थ्यांमध्ये इतर राज्यांच्या तुलनेत महाराष्ट्र राज्यातील विद्यार्थ्यांचे अल्प प्रमाण लक्षात घेता, हे प्रमाण अधिक रित्या वाढविण्यासाठी व उमेदवारांची अद्ययावत पद्धतीने योग्य प्रकारे पूर्व तयारी करून घेण्यासाठी राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यात किमान एक प्रशिक्षण केंद्र स्थापन करण्याच्या दृष्टीने आवश्यक

ती उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(६९) " राज्यातील खेळांडूची राष्ट्रीय स्तरावर होत असलेली पीछेहाट लक्षात घेता क्रीडा क्षेत्राचा सर्वांगिण विकास होण्याकरिता व दर्जेदार खेळाडू तयार करण्यासाठी तालुका क्रीडा प्रशिक्षण केंद्र स्थापन करण्यात यावीत व त्यासाठी प्रशिक्षित मार्गदर्शक नेमण्यात यावेत व अशा केंद्राना आवश्यक ते साहित्य पुरविण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. विकास ठाकरे, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक ७०, ७२ व ७३

(७०) " राज्यात अनेक ठिकाणी रस्ते अपघात होऊन दरवर्षी हजारो नागरिकांचे प्राण या अपघातात गेलेले आहेत. राज्याचे राष्ट्रीय महामार्ग व राज्य महामार्गावर मोठ्या प्रमाणामध्ये अशा प्रकारचे अपघात होत आहे. हे अपघात रोखण्यासाठी आवश्यक त्या उपाययोजना करण्याची नितांत गरज आहे. अपघातस्थळी अपघातग्रस्तांवर उपचार करण्यासाठी शासकीय रुग्णालयेही आसपास नाहीत. या अपघातग्रस्तांना उपचार करण्यासाठी राष्ट्रीय महामार्ग येथे आरोग्य विभागाच्या माध्यमातून लहान उपचार केंद्र सुरू करणे आवश्यक आहे. तसेच या उपचार केंद्रांमध्ये वैद्यकीय अधिकारी, स्टाफ नर्सेस व इतर कर्मचाऱ्यांची नेमणूक देखील करण्याची आवश्यकता आहे. राज्य महामार्ग व राष्ट्रीय महामार्गावर पन्नास किलोमीटर अंतरावर प्रत्येक ठिकाणी एक-एक उपचार केंद्र ट्रामा सेंटर (Trama Centre) उघडल्यास अपघातग्रस्तांचे प्राण वाचवणे सोपे होऊन जाईल व यामधून दरवर्षी वाढत आलेली अपघातातील मृतांची संख्या आटोक्यात आणण्यात निश्चितच उपयोगी ठरेल. तरी शासनाने राष्ट्रीय महामार्ग व राज्य महामार्गावरील अपघातग्रस्तांच्या बचावासाठी ट्रामा सेंटर (Trama

Centre) उभारण्याबाबत तातडीने उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(७२) "राज्यात अनाथ, निराधार, परितक्त्या, घटस्फोटित, विधवा अनैतिकतेतून मातृत्व लाभलेल्या अपादग्रस्त व शिक्षणाचा अभाव असणाऱ्या महिलांचा यात होणारा शारीरिक, मानसिक व सामाजिक छळ थांबवून त्यांची शैक्षणिक, आर्थिक व सामाजिक उन्नती होण्याच्यादृष्टीने महिलांना आत्मनिर्भर करण्यासाठी शासनाने कालबद्ध कार्यक्रम आखून त्याची त्वरीत अंमलबजावणी करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(७३) "शासनातर्फे राज्यातील मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शाळा व महाविद्यालयामार्फत स्कॉलरशिप व शुल्क सवलत दिली जाते त्याच धर्तीवर राज्यातील अल्पभूधारक शेतकरी कुटूंबातील पाल्यांना शाळा व महाविद्यालयामार्फत स्कॉलरशिप व शुल्क सवलत देण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. सुरेश वरपुडकर, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक ७५, ७६, ७७ व ७८.

(७५) "राज्यात ज्येष्ठ नागरिकांच्या हितासाठी विविध निर्णय व धोरण ठरविले असताना ज्येष्ठ नागरिकांचे जगणे अत्यंत जिकरीचे होत असल्याचे निदर्शनास आलेले आहे, ज्येष्ठ नागरिकांच्या आरोग्याच्या समस्या, सुरक्षितता यासाठी ज्येष्ठ नागरिकांचे हितासाठी धोरण ठरवून जनजागृती व वृद्धांसाठी हेल्पलाईन व वेबसाईट सुलभ करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(७६) "शासनातर्फे राज्यातील मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शाळा व महाविद्यालयामार्फत स्कॉलरशिप व शुल्क सवलत दिली जाते त्याच धर्तीवर राज्यातील अल्पभूधारक शेतकरी कुटूंबातील पाल्यांना शाळा

व महाविद्यालयामार्फत स्कॉलरशिप व शुल्क सवलत देण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(७७) " राज्यातील विशेषत: मराठवाड्यातील सर्व गावे बारमाही वाहतुकीस योग्य व्हावीत, तेथे नद्या, नाले व मोऱ्या यांच्यावरील पुलांची बांधकामे दुरुस्ती करून ग्रामीण भागातील रस्ते वाहतुकीस योग्य करण्यासाठी धडक योजना शासनाने हाती घ्यावी आणि जिल्हा स्तरावर रस्त्याच्या अंतराच्या प्रमाणात ग्रामीण रस्त्याच्या दुरुस्ती व मजबुतीकरणासाठी निधी उपलब्ध करावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(७८) " राज्यात वेगवेगळ्या प्रकल्पांमुळे विस्थापित झालेल्या प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचे काम अद्यापही पूर्ण झालेले नसल्याने विस्थापितांचे होत असलेले हाल, त्यामुळे शासनाच्या विचाराधीन प्रकल्पांसाठी जमिनी देण्याच्या कामाला शेतकऱ्यांचा होत असलेला विरोध, त्याबाबत निर्माण केल्या जाणाऱ्या कायदेशीर अडचणी, इ.बाबी विचारात घेता प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचे रखडलेले काम तात्काळ पूर्ण करण्यासाठी कालबद्ध धडक कार्यक्रम राबविण्यात यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. हिरामण खोसकर, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक ८३ व ८४

(८३) " दारिद्रय रेषेखालील कुटूंबाची यादी तयार करताना राज्यात अनेक कुटूंबाचे सर्वेक्षण न होणे, त्यामुळे खरोखरच दारिद्रय रेषेखाली असणाऱ्या कुटूंबांना पिवळ्या रंगाच्या शिधापत्रिकांपासून वंचित रहावे लागणे, शासनाच्या वतीने रुपये १५,०० उत्पन्न मर्यादा ठरविणे, मात्र वाढती महागाई आणि रुपयाचे झालेले अवमूल्यान यामुळे ५०,००० वार्षिक उत्पन्न मर्यादा पात्र धरण्याची गरज निर्माण होणे, यामुळे राज्यातील आर्थिकदृष्टया दुर्बल जनतेला दारिद्रय रेषेखालील योजनांचा लाभ

मिळवून देण्यासाठी राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे इष्टांक वाढवून घेण्याची मागणी करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(८४) " राज्यातील नाशिक, पुणे, कोल्हापूर, औरंगाबाद, अमरावती आणि तत्सम इतर महानगरपालिकामधील लोकसंख्येत झालेली भरमसाठ वाढ, नव्याने निर्माण झालेल्या मोठ्या वसाहती, त्यामुळे निर्माण होणाऱ्या कचऱ्याची योग्य विल्हेवाट लावण्याची निर्माण झालेली गंभीर समस्या, लगतच्या ग्रामीण परिसरात महानगरांधील कचरा टाकताना या कचऱ्यावर योग्य प्रक्रिया न झाल्यामुळे कचरा डेपोच्या परिसरातील नागरिकांच्या आरोग्यास निर्माण होत असलेला धोका, होणारे प्रदूषण, त्यामुळे ग्रामीण भागात कचरा टाकण्यास ग्रामस्थांचा होणारा तीव्र विरोध, परिणामी नगरवासीय आणि ग्रामवासीय यांच्यात संघर्ष होण्याची निर्माण झालेली शक्यता इ. बाबींना आळा घालण्यासाठी राज्य पातळीवर स्वतंत्र 'कचरा प्रक्रिया आणि कचरा व्यवस्थापन महामंडळ' स्थापन करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. सुभाष धोटे, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक ८५, ८६, ८७, ८८ व ८९.

(८५) " तालुक्यातील सर्व शासकीय कार्यालये एकाच प्रशासकीय इमारतीत असावीत, जेणेकरून तालुक्याच्या ठिकाणी येणाऱ्या गावकऱ्यांना त्यांच्या कामासाठी वेगवेगळ्या कार्यालयात जाण्यासाठी पायपीट करावी लागणार नाही व आर्थिक भुर्दंडही सोसावा लागू नये यासाठी शासनाने योजनाबद्ध कार्यक्रम आखून त्याची त्वरीत अंमलबजावणी करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(८६) "राज्यातील वेगवेगळया प्रकल्पामुळे विस्थापित झालेल्या प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचे काम अद्यापही पूर्ण झालेले नसल्याने विस्थापितांचे होत असलेले हाल, त्यामुळे शासनाच्या विचाराधीन प्रकल्पासाठी जमिनी देण्याच्या कामाला शेतकऱ्यांचा होत असलेला विरोध, त्याबाबत निर्माण केल्या जाणाऱ्या कायदेशीर अडचणी इत्यादी बाबी विचारात घेता प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचे रखडलेले काम तात्काळ पूर्ण करण्यासाठी कालबद्ध धडक कार्यक्रम राबविण्यात यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(८७) "राज्यातील अत्यल्प व अल्पभूधारक शेतकऱ्यांच्या शेतीतील विहिरी व विद्युत पंपाचा मोठ्या प्रमाणात राहिलेला अनुशेष, विद्युत कनेक्शन मिळण्याकरिता होणारा विलंब त्यामुळे विद्युत पंपावर घेतलेल्या कर्जाचा वाढत असलेला आर्थिक बोजा, शेतात राबविल्या जाणाऱ्या फळबागा विकास योजनांचे पाण्याअभावी होणारे नुकसान टाळण्याच्या दृष्टीने व उक्त योजनांचे पाण्याअभावी होणारे नुकसान टाळण्याच्या दृष्टीने व उक्त योजनेची अंमलबजावणी परिणामकारकरित्या करण्यासाठी शासनाने धोरणात्मक कार्यक्रम राबवावा अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे ."

(८८) "शेतीची नापिकी, अतिवृष्टी, जलप्रकोप, दुबार पेरणी, तिबार पेरणी, ओला व कोरडा दुष्काळ असा असूनही पीक विमा नुकसान भरपाई पासून आणेवारी व उंबरठा उत्पन्नाच्या जाचक निकषामुळे शेतकरी वंचित राहत असणे, याला शंभर वर्ष जुनी ब्रिटीशकालीन आणेवारी व उंबरठा काढण्याचे निकष कारणीभूत असल्याने त्यात बदल करून सुधारित आणेवारी व उंबरठा काढण्याचे निकष तयार करण्यासाठी राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे आग्रही भूमिका घ्यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(८९) "राज्यातील दारिद्रय रेषेखालील व वयाची ६० वर्षे पूर्ण करणाऱ्या वयोवृद्ध शेतकऱ्यांना तसेच रोजगार हमी योजनेंतर्गत काम करणाऱ्या कष्टकरी मजुरांना दरमहा ५०० ते १५०० रुपये निवृत्तीवेतन शासनाकडून देण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. संजय जगताप, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक ९०, ९१, ९२, ९३ व ९४.

(९०) "राज्यातील खेळांडूची राष्ट्रीय स्तरावर होत असलेली पीछेहाट लक्षात घेता क्रीडा क्षेत्राचा सर्वांगिण विकास होण्याकरिता व दर्जेदार खेळाडू तयार करण्यासाठी तालुका क्रीडा प्रशिक्षण केंद्र स्थापन करण्यात यावीत व त्यासाठी प्रशिक्षित मार्गदर्शक नेमण्यात यावेत व अशा केंद्राना आवश्यक ते साहित्य पुरविण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(९१) "शेतकऱ्यांना शेती व्यवसायासाठी लागणारी रासायनिक खते, अवजारे, किटकनाशके यांच्या किंमतीमध्ये सतत होणारी वाढ तसेच शेतकऱ्यांना शेती मालाचे न परवडणारे भाव विचारात घेता, शेतकऱ्यांना उत्पादन खर्चावर आधारित असे शेती मालाचे भाव मिळण्याच्या दृष्टीने राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे आग्रही भूमिका घ्यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(९२) "राज्यातील नगरपालिका व महानगरपालिका यांना शासनाकडून अनुदान मिळत असल्यामुळे त्यांच्या आर्थिक कारभारावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी पंचायती राज समितीच्या धर्तीवर विधिमंडळाच्या दोन्ही सभागृहातील सदस्यांची एक संयुक्त समिती स्थापन करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करत आहे."

(९३) "राज्यात पिण्याच्या पाण्याची निर्माण झालेली व बिकट होत असलेली समस्या लक्षात घेता पिण्याच्या पाण्याचा प्रश्न प्रभावीरित्या

सोडविण्यासाठी धरण, तलाव व भूगर्भातील जलसाठ्यांचा नियोजनपूर्वक वापर करण्याच्या दृष्टीने शासनाने एक खास कार्यक्रम आखावा व त्याची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(९४) "राज्यातील पुणे, नाशिक, कोल्हापूर, औरंगाबाद, अमरावती आणि तत्सम इतर महानगरपालिकामधील लोकसंख्येत झालेली भरमसाठ वाढ, नव्याने निर्माण झालेल्या मोठ्या वसाहती, त्यामुळे निर्माण होणाऱ्या कचऱ्याची योग्य विल्हेवाट लावण्याची निर्माण झालेली गंभीर समस्या, लगतच्या ग्रामीण परिसरात महानगरांमधील कचरा टाकताना या कचऱ्यावर योग्य प्रक्रिया न झाल्यामुळे कचरा डेपोच्या परिसरातील नागरीकांच्या आरोग्यास निर्माण होत असलेला धोका, होणारे प्रदूषण, त्यामुळे ग्रामीण भागात कचरा टाकण्यास ग्रामस्थांचा होणारा तीव्र विरोध, परिणामी नगरवासिय यांच्यात संघर्ष होण्याची निर्माण झालेली शक्यता इ.बाबींना आळा घालण्यासाठी राज्य पातळीवर स्वतंत्र 'कचरा प्रक्रिया आणि कचरा व्यवस्थापन महामंडळ' स्थापन करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्रीमती सुलभा खोडके, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक ९७ व ९८

(९७) "राज्यातील अत्यल्प व अल्पभूधारक शेतकऱ्यांच्या शेतीतील विहिरी व विद्युत पंपाचा मोठ्या प्रमाणात राहिलेला अनुशेष, विद्युत कनेक्शन मिळण्याकरिता होणारा विलंब त्यामुळे विद्युत पंपावर घेतलेल्या कर्जाचा वाढत असलेला आर्थिक बोजा, शेतात राबविल्या जाणाऱ्या फळबाग विकास योजनांचे पाण्या अभावी होणारे नुकसान टाळण्याच्या दृष्टीने व उक्त योजनेची अंमलबजावणी परिणामकारकरित्या करण्यासाठी शासनाने धोरणात्मक कार्यक्रम राबवावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(९८) "राज्यात उद्योग जगतात मोठ्या प्रमाणावर स्थानिक भूमीपूत्रांना रोजगार उपलब्ध न होणे, उद्योगांमध्ये भूमीपूत्राची संख्या नगण्य असल्याने राज्यात बेरोजगाराची संख्या प्रचंड प्रमाणात वाढणे, राज्यातील सेवायोजन कार्यालयामध्ये लाखो तरुणांनी नोकरीसाठी केलेली नोंद, उद्योगांमध्ये भूमीपूत्रांना नोकऱ्या देण्यास शासन अपयशी ठरल्याने राज्यातील सुशिक्षित तरुणांमध्ये पसरलेले नैराश्य, राज्यातील बेरोजगार भूमीपूत्रांच्या हक्कांचे रक्षण करण्यासाठी यापुढे राज्यातील शासकीय, निमशासकीय तसेच खाजगी आस्थापनांवरील कार्यालयांमध्ये नोकरी देताना भूमीपूत्रांना प्राधान्याने नोकरीत घेण्यासाठी शासनाने धोरणात्मक निर्णय घ्यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. सुनिल प्रभू, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक ९९, १०१, १०२ व १०३

(९९) "मुंबईसह राज्यात रेडी रेकनरच्या दरात दरवर्षी वाढ होत असल्याने, सदनिकांच्या किंमतीत प्रचंड वाढ होत असणे, विभागीय सर्वोच्च विक्री दर रेडिरेकनरमध्ये ग्राह्य धरण्यात येत असल्याने, सदनिकांच्या किंमती, मुळ किंमतीपेक्षा कितीतरी अधिक पटीने वाढणे यामुळे सर्वसामान्य जनतेस सदनिका खरेदी करणे आवाक्याबाहेर जाणे. सदनिकांचे वाढते दर नियंत्रित ठेवण्यासाठी रेडी रेकनरचे वाढते दर स्थिर ठेवण्यासाठी राज्यातील जनतेकडून होत असलेली मागणी याबाबत राज्य शासनाने आवश्यकती उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१०१) "मुंबईसह राज्यात रेल्वेचे सर्वाधिक जाळे पसरलेले असणे, सर्वाधिक महसूल प्राप्त होऊनही, केंद्राकडून पुरेशा प्रमाणात राज्यास निधी प्राप्त न होणे, महिला सुरक्षा, प्रलंबित योजना, रेल्वे समस्या, सुरक्षित प्रवास आणि प्रवाशांना अत्याधुनिक सेवा सुविधांकरिता, आवश्यक निधीची तरतूद करून व्यवस्थापन करण्यासाठी महाराष्ट्र राज्याकरिता, 'स्वतंत्र महाराष्ट्र रेल महामंडळ' स्थापन करावे, अशी आग्रही मागणी,

राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१०२) "महाराष्ट्र राज्यातील जनतेच्या सोयीसाठी मा.सर्वोच्च न्यायालयाचे एक खंडपीठ मुंबई येथे स्थापन करावे, अशी आग्रही मागणी राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१०३) "राज्यात स्थापन होणाऱ्या औद्योगिक वसाहतीतील कारखान्यांमध्ये ८० टक्के स्थानिक तरुणांना नोकऱ्यांमध्ये प्राधान्य देण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

डॉ. भारती लव्हेकर, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक १०४, १०५, १०६, ११२ व ११४.

(१०४) "राज्यातील विनाअनुदान तत्त्वावर मान्यता देऊन सुरू करण्यात आलेल्या माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांना अनुदाना अभावी प्रयोगशाळा, ग्रंथालये व इतर शैक्षणिक सोयी सुविधा उपलब्ध होऊ शकत नाहीत, त्यामुळे विद्यार्थाच्या प्रगतीवर होणारा विपरीत परिणाम विचारात घेता विनाअनुदान तत्त्वावर मान्यता दिलेल्या राज्यातील सर्व माध्यमिक शाळांना चालू शैक्षणिक वर्षापासून १०० टक्के अनुदान देण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१०५) "राज्याच्या ग्रामीण भागामध्ये महिलांवर विशेषतः आदिवासी महिला व तरुणींवर होणारे अत्याचार पाहता सामाजिकदृष्ट्या वंचित घटकांना संरक्षण मिळावे व निष्पाप मुलींचे होणारे मृत्यू या विषयांबाबतचे खटले विनाविलंब निकालात काढण्यासाठी प्रत्येक जिल्ह्याच्या ठिकाणी स्वतंत्र न्यायालये स्थापन करण्यात यावीत अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१०६) "मुंबई गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास मंडळाच्या अकार्यक्षमतेमुळे जुन्या व मोडकळीस आलेल्या इमारतींची वेळीच दुरुस्ती होत नसल्याने ऐन पावसळ्यात इमारती कोसळून जिवित व वित्तहानी होण्याचे वाढत असलेले प्रमाण, जुन्या व मोडकळीस आलेल्या इमारतींची योग्यरित्या पहाणी न करणे, तसेच इमारतींच्या पुर्नरचनेची खोळंबलेली अनेक कामे, त्यातून रहिवाशांत पसरलेला तीव्र असंतोष, यासंदर्भात योग्य ती अंमलबजावणी करून त्यावर परिणामकारक उपाययोजना सुचविण्यासाठी विधीमंडळाच्या दोन्ही सभागृहातील सदस्यांची एक संयुक्त समिती नेमण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(११२) "राज्यात अनाथ, निराधार, परितक्त्या, घटस्फोटित, विधवा, अनैतिकतेतून मातृत्व लाभलेल्या अपादग्रस्त व शिक्षणाचा अभाव असणाऱ्या महिलांचा यात होणारा शारीरिक, मानसिक व सामाजिक छळ थांबवून त्यांची शैक्षणिक, आर्थिक व सामाजिक उन्नती होण्याच्यादृष्टीने महिलांना आत्मनिर्भर करण्यासाठी शासनाने कालबद्ध कार्यक्रम आखून त्याची त्वरीत अंमलबजावणी करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(११४) "परकीय मुगल राजवटीच्या खाणाखुणा पुसून महाराष्ट्राच्या जाज्वल्य इतिहासाच्या स्मृती जागृत ठेवण्यासाठी व राज्याची अस्मिता जपण्यासाठी औरंगाबाद या शहराच 'संभाजीनगर' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

ॲड. पराग अळवणी, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक १०८, १०९, ११० व १११.

(१०८) "राज्यात मुख्यतः शाळांमध्ये अंमली पदार्थाची वाढत असलेली विक्री व अंमली पदार्थाचा महाविद्यालयातील युवकांमध्ये होत असलेला

प्रसार व त्यामुळे विद्यार्थी जीवनावर होणारे विपरीत परिणाम लक्षात घेऊन याबाबत शासनाने शाळा तसेच महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांमध्ये जागरुकता मोहीम सुरू करून अंमली पदार्थांच्या विक्रीवर आळा बसविण्यासाठी करावयाची कारवाई व उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१०९) "महाराष्ट्र राज्यातील वाढती लोकसंख्या व अन्नधान्याचे होणारे उत्पादन यामधील तफावत, मागील काही वर्षात शेती मालाच्या उत्पादनात होणारी घट, त्यामुळे किरकोळ बाजारात अन्नधान्याची भाव वाढ, उत्पादन घेणाऱ्या शेतकऱ्यांना लागवडी खर्चाच्या तुलनेत न मिळणारा हमी दर, त्यामुळे राज्याच्या गरजे पेक्षा कमी होत असलेले अन्नधान्याचे उत्पादन नियोजितपणे वाढविण्याच्या दृष्टीने करावयाची उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(११०) "राज्यातील प्रमुख शहरातून मोठ्या प्रमाणात वाढत असलेली अनधिकृत बांधकामे, त्याला आळा घालण्यासाठी स्थानिक संस्थांचे तसेच शासनाचे झालेले दुर्लक्ष, त्यामुळे निर्माण झालेली परिस्थिती व समस्या याबाबत शासनाने करावयाची उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१११) "राज्यातील विशेषतः मुंबई, ठाणे, नवी मुंबई व इतर शहरांचे झपाट्याने होत असलेले नागरीकरण यामुळे वाहनाच्या संख्येत दिवसेंदिवस होत असलेली प्रचंड वाढ, शहरात असलेले अरुंद रस्ते, त्यामुळे ठिकठिकाणी वाहतुकीची कोंडी होऊन नागरिकांना सोसावा लागणारा त्रास परिणामी वाहतुकीची समस्या दूर करण्याच्या दृष्टीने शासनाने ठोस उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. प्रशांत ठाकूर, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक ११५, ११६, ११८ व ११९.

(११५) "राज्यातील ग्रामीण भागातील ग्रामपंचायतींना देखभालीसाठी हस्तांतरित करण्यात आलेल्या नळ पाणीपुरवठा योजना निधी अभावी बंद पडतात, व्यवस्थापन नीट होत नसल्यामुळे देखभाल व व्यवस्थापन सुरळीत होण्यासाठी शासनाने या सर्व नळ पाणीपुरवठा योजना स्वतंत्र महामंडळाकडे सोपवाव्यात, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(११६) "राज्यात निरनिराळ्या विभागात येणाऱ्या प्रकल्पामुळे विस्थापित होणाऱ्या प्रकल्पग्रस्तांचे पुनर्वसन करण्यासाठी प्रकल्प सुरू होण्याआधी प्रकल्पग्रस्तांचे योग्यप्रकारे पुनर्वसन करण्याबाबतचा आराखडा राज्य शासनाने तयार करून केंद्र शासनाकडे मान्यतेसाठी पाठवावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(११८) "राज्यात नामांकित कंपन्यांच्या औषधाच्या किंमती जास्त असल्यामुळे ही महागडी औषधे खरेदी करून उपचार करणे गोरगरीब व सामान्य रुग्णांना परवडणारे नसल्यामुळे अशा आवश्यक असलेल्या औषधा अभावी अनेक रुग्णांना आपले प्राण गमवावे लागत असणे, यासाठी राज्यात जेनेरिक औषधांना प्रोस्ताहन देण्याची आवश्यकता तसेच या जेनेरिक औषधांचा गुणही नामांकित कंपनीच्या औषधा प्रमाणेच येत असून या औषधांच्या किमंती वाजवी दरात असल्याने जेनेरिक औषधांची दुकाने संपूर्ण राज्यात सुरू करून ती सर्वसामान्य रुग्णांना स्वस्त दारात उपलब्ध करून देण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(११९) "राज्यातील ग्रामीण भागातील ग्रामपंचायतींना देखभालीसाठी हस्तांतरित करण्यात आलेल्या नळ पाणीपुरवठा योजना निधीअभावी बंद पडतात,

व्यवस्थापन नीट होत नाही, त्यामुळे देखभाल व व्यवस्थापन सुरळीत होण्यासाठी शासनाने ह्या सर्व नळ पाणीपुरवठा योजना स्वतंत्र महामंडळाकडे सोपावाव्यात, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्रीमती मंदा म्हात्रे, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक १२५, १२६, १२७, १२८ व १२९.

(१२५) "राज्यातील वेगवेगळ्या प्रकल्पांमुळे विस्तापित झालेल्या प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचे काम अद्यापही पूर्ण झालेले नसल्याने विस्थापितांचे होत असलेले हाल, त्यामुळे शासनाच्या विचारधीन प्रकल्पांसाठी जमिनी देण्याच्या कामाला शेतकऱ्यांचा होत असलेला विरोध, त्याबाबत निर्माण केल्या जाणाऱ्या कायदेशीर अडचणी इ. बाबी विचारात घेता प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचे रखडलेले काम तात्काळ पूर्ण करण्यासाठी कालबद्ध धडक कार्यक्रम राबविण्यात यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१२६) "राज्यात उद्योग जगतात मोठ्या प्रमाणात स्थानिक भूमिपुत्रांना रोजगार उपलब्ध न होणे, उद्योगांमध्ये भूमीपुत्रांची संख्या नगण्य असल्याने राज्यात बेरोजगारांची संख्या प्रचंड प्रमाणात वाढणे, राज्यातील सेवायोजन कार्यालयामध्ये लाखो तरुणांनी नोकरीसाठी केलेली नोंद, उद्योगांमध्ये भूमीपुत्रांना नोकऱ्या देण्यास शासन अपयशी ठरल्याने राज्यातील सुशिक्षित तरुणांमध्ये पसरलेले नैराश्य, राज्यातील शासकीय, निमशासकीय तसेच खाजगी आस्थापनावरील कार्यालयामध्ये नोकरी देतांना स्थानिक भूमिपुत्रांना प्राधान्याने नोकरीत घेण्यासाठी शासनाने धोरणात्मक निर्णय घ्यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१२७) "राज्यातील विशेषतः मुंबई, ठाणे, नवी मुंबई व इतर शहरांचे झपाट्याने होत असलेले नागरीकरण यामुळे वाहनाच्या संख्येत दिवसेंदिवस होत असलेली प्रचंड वाढ, शहरात असलेले अरुंद रस्ते, त्यामुळे ठिकठीकाणी वाहतुकीची कोंडी होऊन नागरिकांना सोसावा लागणारा त्रास परिणामी वाहतुकीची समस्या दूर करण्याच्या दृष्टीने शासनाने ठोस उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१२८) "राज्यात महिला व तरुण मुलींवर होणारे अत्याचार व त्यांचे होणारे मृत्यू विचारात घेता महिलांवरील अत्याचारांबाबत खटले विनाविलंब निकालात काढण्यासाठी प्रत्येक जिल्ह्याच्या ठिकाणी स्वतंत्र न्यायालये स्थापन करण्यात यावीत. अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१२९) "राज्यात स्थापन होणाऱ्या औद्योगिक वसाहतीतील कारखान्यांमध्ये ८० टक्के स्थानिक तरुणांना नोकऱ्यांमध्ये प्राधान्य देण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. सुनील राणे, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक १३५, १३७, २३० व २३७.

(१३५) "राज्यात ऐतिहासिक पर्यटन स्थळांचा विकास करणे, गड किल्ले यांचे संवर्धन करणे, तसेच त्या ठिकाणी पर्यटकांसाठी मार्गदर्शक नेमणे व अन्य आवश्यक त्या सोयीसुविधा उपलब्ध करून देऊन त्या माध्यमातून तेथील युवकांना रोजगार उपलब्ध करून देण्यासाठी राज्यातील सर्व ऐतिहासिक पर्यटन स्थळांचे महत्व कायम राखण्याच्या दृष्टीने राज्य शासनाने खास उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१३७) "राज्यात उद्योग जगतात मोठ्या प्रमाणात स्थानिक भूमीपुत्रांना रोजगार उपलब्ध न होणे, उद्योगांमध्ये भूमीपुत्रांची संख्या नगण्य असल्याने राज्यात बेरोजगारांची संख्य प्रचंड प्रमाणात वाढणे, राज्यातील सेवायोजन कार्यालयांमध्ये लाखो तरुणांनी नोकरीसाठी केलेली नोंद, उद्योगांमध्ये भूमीपुत्रांना नोकऱ्या देण्यास शासन अपयशी ठरल्याने राज्यातील सुशिक्षित तरुणांमध्ये पसरलेले नैराश्य, राज्यातील शासकीय, निमशासकीय तसेच खाजगी आस्थापनावरील कार्यालयांमध्ये नोकरी देतांना भूमीपुत्रांना प्राधान्याने नोकरीत घेण्यासाठी शासनाने धोरणात्मक निर्णय घ्यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२३०) " परकीय मुघल राजवटीच्या खाणाखुणा पुसून महाराष्ट्राच्या जाज्वल्य इतिहासाच्या स्मृती जागृत ठेवण्यासाठी व राज्याची अस्मिता जपण्यासाठी 'औरंगाबाद' या शहराचे 'संभाजीनगर' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२३७) " निजामी राजवटीच्या पाऊल खुणा संपुष्टात आणून स्थानिक वैशिष्ट्य असलेल्या लेण्यांची ख्याती सर्वदूर वृद्धींगत करण्याच्या दृष्टीने 'उस्मानाबाद' या शहराचे 'धाराशीव' असे नामांतर करण्यात यावे. अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. अतुल भातखळकर, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक १४० व १४३

(१४०) "स्थानिकांच्या भावना व स्थानिक संस्कृतीचे जतन होणे गरजेचे असल्यामुळे औरंगाबाद शहराचे नामांतर ' संभाजीनगर' व उस्मानाबाद शहराचे नामांतर 'धाराशिव' करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१४३) "देशाला स्वांतत्र्य मिळण्याकरिता लढा देऊन त्यासाठी काळ्या पाण्याची शिक्षा भोगून जनतेला मातृभूमी प्रेमाची ज्वलंत विचारसरणी देणारे व

क्रांतीकारकांचे प्रेरणास्थान असलेले स्वातंत्र्यवीर विनायक दामोदर सावरकर यांना मरणोत्तर" भारतरत्न" प्रदान करण्याबाबत राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे आग्रह धरावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. दिपक चव्हाण, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक १४४, १४५, १४६ व १४७.

(१४४)"राज्यात उद्योग जगतात मोठ्या प्रमाणात स्थानिक भूमीपुत्रांना रोजगार उपलब्ध न होणे, उद्योगांमध्ये भूमीपुत्रांची संख्या नगण्य असल्याने राज्यात बेरोजगारांची संख्या प्रचंड प्रमाणात वाढणे, राज्यातील सेवायोजन कार्यालयांमध्ये लाखो तरुणांनी नोकरीसाठी केलेली नोंद, उद्योगांमध्ये भूमीपुत्रांना नोकऱ्या देण्यास शासन अपयशी ठरल्याने राज्यातील सुशिक्षित तरुणांमध्ये पसरलेले नैराश्य, राज्यातील बेरोजगार भूमिपूत्राच्या हक्काचे रक्षण करण्यासाठी यापुढे राज्यातील शासकीय, निमशासकीय तसेच खाजगी आस्थापनावरील कार्यालयांमध्ये नोकरी देतांना भूमीपुत्रांना प्राधान्याने नोकरीत घेण्यासाठी शासनाने धोरणात्मक निर्णय घ्यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१४५)"जीवनावश्यक वस्तूंचे कडाडलेले भाव लक्षात घेता, राज्यातील जनतेला शिधावाटप दुकानातून रास्त भावाने व योग्य प्रमाणात अन्नधान्य व इतर जीवनावश्यक वस्तुंचा नियमित पुरवठा होण्याच्या दृष्टीने सध्या कार्यरत असलेली यंत्रणा अधिक कार्यक्षम करण्यासाठी शासनाने आवश्यक ती उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१४६)"महामानव डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर यांचे नाव चिरंतर स्मरणात राहावे यासाठी दादर रेल्वे स्थानकाला डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर रेल्वे स्थानक असे नाव देण्यासाठी राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे

आग्रह धरावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१४७)"राज्यातील सुशिक्षित बेरोजगारांचे वाढते प्रमाण व त्यांच्यात रोजगाराअभावी निर्माण झालेले वैफल्याचे व असंतोषाचे वातावरण लक्षात घेता बेरोजगारांची समस्या परिणामकारक पद्धतीने सोडविण्यासाठी सेवायोजन आणि रोजगार व स्वयंरोजगार कार्यालये अधिक कार्यक्षम करण्यासाठी तसेच संबंधित प्रश्नांवर उपाययोजना सुचविण्यासाठी विधीमंडळाच्या दोन्ही सभागृहातील सदस्यांची एक संयुक्त समिती स्थापन करण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. मंगेश चव्हाण, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक १४९, १५०, १५१, १५२ व १५३.

(१४९) "शेतकऱ्यांना शेती व्यवसायासाठी लागणारी रासायनिक खते, अवजारे, कीटकनाशके यांच्या किंमतीमध्ये सतत होणारी वाढ, तसेच शेतकऱ्यांना शेती मालाचे न परवडणारे भाव विचारात घेता शेतकऱ्यांना रासायनिक खते, अवजारे, कीटकनाशके वाजवी दरात मिळण्यासाठी कराची रक्कम (वस्तू व सेवा कर) कमी करण्याच्या दृष्टीने राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे आग्रही भूमिका घ्यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१५०) "राज्यात नामांकित कंपन्यांच्या औषधाच्या किंमती जास्त असल्यामुळे ही महागडी औषधे खरेदी करून उपचार करणे गोरगरीब व सामान्य रुग्णांना परवडणारे नसल्यामुळे अशा आवश्यक असलेल्या औषधा अभावी अनेक रुग्णांना आपले प्राण गमवावे लागत असणे, यासाठी राज्यात जेनेरिक औषधांना प्रोत्साहन देण्याची आवश्यकता तसेच या जेनेरिक औषधांचा गुणही नामांकित कंपनीच्या औषधा प्रमाणेच येत असून या औषधांच्या किमंती वाजवी दरात असल्याने जेनेरिक औषधांची

दुकाने संपूर्ण राज्यात सुरू करून ती सर्वसामान्य रुग्णांना स्वस्त दारात उपलब्ध करून देण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१५१) "खानदेशात सिंचनाच्या अपूर्ण सोयी असल्यामुळे या भागातील शेतकरी वर्षानुवर्षे नुकसान सहन करीत असून अनेक सिंचनविषयक योजना/पाटबंधारे प्रकल्प अपूर्णावस्थेत असल्यामुळे शेतकऱ्यांची होणारी गैरसोय लक्षात घेऊन खानदेशातील सिंचनविषयक प्रगती होण्याचे दृष्टीने मोठ्या प्रमाणावर सिंचनाच्या सोयी उपलब्ध करण्यात याव्यात, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१५२) "राज्यात उद्योग जगतात मोठ्या प्रमाणात स्थानिक भूमिपुत्रांना रोजगार उपलब्ध न होणे, उद्योगांमध्ये भूमीपुत्रांची संख्या नगण्य असल्याने राज्यात बेरोजगारांची संख्या प्रचंड प्रमाणात वाढणे, राज्यातील सेवायोजन कार्यालयामध्ये लाखो तरुणांनी नोकरीसाठी केलेली नोंद, उद्योगांमध्ये भूमीपुत्रांना नोकऱ्या देण्यास शासन अपयशी ठरल्याने राज्यातील सुशिक्षित तरुणांमध्ये पसरलेले नैराश्य, राज्यातील शासकीय, निमशासकीय तसेच खाजगी आस्थापनावरील कार्यालयामध्ये नोकरी देतांना स्थानिक भूमिपुत्रांना प्राधान्याने नोकरीत घेण्यासाठी शासनाने धोरणात्मक निर्णय घ्यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१५३) "राज्यात अनेक कुटुंबांचे योग्य सर्वेक्षण न झाल्याने त्यांना दारिद्र्यरेषेखालील पिवळ्या शिधापत्रिकांपासून वंचित राहावे लागत असणे, शासनाच्या अन्न व नागरी पुरवठा विभागाने रुपये १५००० वार्षिक उत्पन्न दारिद्र्य रेषेची मर्यादा १० वर्षापूर्वी ठरवलेली असणे, तसेच शासनाने नेहरू रोजगार व सुवर्ण जयंती योजनेसाठी दारिद्र्य रेषेची मर्यादा रुपये २५००० ठरवलेली असणे, यामध्ये स्वतःच्या मालकीचे घर, कलर टी. व्ही. गॅस, दुचाकी वाहन या अटी शिथिल

केल्या असणे, दारिद्र्य रेषेसाठी असलेले दोन निकष हे विसंगत असणे, यात धान्य वाटपासाठी केंद्र शासनाने ६५.३४ लाख लाभार्थ्यांची संख्या ठरवून दिली असून प्रत्यक्षात ७३.४० लाख लाभार्थी निवडण्यात आले असणे, त्यामुळे केंद्राकडून मिळणारे धान्य अपुरे असल्याने दारिद्र्यरेषेखालील कुटुंबांची मर्यादा रुपये १५००० वरून रुपये ५०,००० करण्यात यावी व केंद्र शासनाकडून अतिरिक्त धान्याचा कोटा राज्यास देण्याची मागणी राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. महेंद्र दळवी, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक १६१, १६२, १६३ व १६४.

(१६१) "राज्यात वेगवेगळ्या प्रकल्पांमुळे विस्थापित झालेल्या प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचे काम अद्यापही पूर्ण झालेले नसल्याने विस्थापितांचे होत असलेले हाल, त्यामुळे शासनाच्या विचाराधीन प्रकल्पांसाठी जमिनी देण्याच्या कामाला शेतकऱ्यांचा होत असलेला विरोध, त्याबाबत निर्माण केल्या जाणाऱ्या कायदेशीर अडचणी, इ.बाबी विचारात घेता प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचे रखडलेले काम तात्काळ पूर्ण करण्यासाठी कालबद्ध धडक कार्यक्रम राबविण्यात यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१६२) "तालुक्यातील सर्व शासकीय कार्यालये एकाच प्रशासकीय इमारतीत असावीत, जेणेकरून तालुक्याच्या ठिकाणी येणाऱ्या गावकऱ्यांना त्यांच्या कामासाठी वेगवेगळ्या कार्यालयात जाण्यासाठी पायपीट करावी लागणार नाही व आर्थिक भुर्दंडही सोसावा लागू नये यासाठी शासनाने योजनाबद्ध कार्यक्रम आखून त्याची त्वरीत अंमलबजावणी करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१६३) "राज्यात विशेषतः ग्रामीण भागातील बहुसंख्य गावातून उन्हाळ्यात

पिण्याच्या पाण्याची भासत. असलेली भीषण पाणी टंचाई तसेच विविध कारणांमुळे बंद पडलेल्या पाणी पुरवठा योजना व त्यांच्या अंमलबजावणीत होणारी दिरंगाई, यामुळे ग्रामीण जनतेचे पिण्याच्या पाण्या अभावी होणोर हाल विचारात घेता कायम स्वरुपी पाणी टंचाई दूर करण्यासाठी शासनाने ठोस कार्यक्रम आखून त्यांची अंमलबजावणी काटेकोरपणे करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१६४) "दारिद्र्य रेषेखालील कुटूंबाची यादी तयार करताना राज्यात अनेक कुटूंबाचे सर्वेक्षण न होणे, त्यामुळे खरोखरच दारिद्र्य रेषेखाली असणाऱ्या कुटूंबाना पिवळ्या रंगाच्या शिधापत्रिकांपासून वंचित रहावे लागणे, शासनाच्या वतीने रुपये १५,००० उत्पन्न मर्यादा ठरविणे, मात्र वाढती महागाई आणि रुपयाचे झालेले अवमूल्यन यामुळे ५०,००० वार्षिक उत्पन्न मर्यादा पात्र धरण्याची गरज निर्माण होणे, यामुळे राज्यातील आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल जनतेला दारिद्र्य रेषेखालील योजनांचा लाभ मिळवून देण्यासाठी राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे इष्टांक वाढवून घेण्याची मागणी करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. गोवर्धन शर्मा, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक १६८, १६९, १७०, १७१ व १७२.

(१६८) "राज्यात महिला व तरुण मुलींवर होणारे अत्याचार व त्यांचे मृत्यू विचारात घेता महिलांवरील अत्याचारांबाबतचे खटले विनाविलंब निकालात काढण्यासाठी प्रत्येक जिल्ह्याच्या ठिकाणी स्वतंत्र न्यायालये स्थापन करण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१६९) "राज्यातील सर्व शासकीय कार्यालये एकाच प्रशासकीय इमारतीत असावीत, जेणेकरून तालुक्याच्या ठिकाणी येणाऱ्या गावकऱ्यांना त्यांच्या कामासाठी वेगवेगळ्या कार्यालयात जाण्यासाठी पायपीट करावी लागणार नाही तसेच आर्थिक भूर्दंडही सोसावा लागणार नाही, यासाठी शासनाने योजनाबद्ध कार्यक्रम आखून त्याची त्वरीत अंमलबजावणी करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१७०) "राज्यातील नगरपालिका व महानगरपालिकांना शासनाकडून अनुदान मिळत असल्यामुळे त्यांच्या आर्थिक कारभारावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी पंचायत राज समितीच्या धर्तीवर विधिमंडळाच्या दोन्ही सभागृहातील सदस्यांची एक संयुक्त समिती स्थापन करण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१७१) "राज्यातील महानगरपालिका व नगरपरिषदांमध्ये मोठ्या प्रमाणात निर्माण होणाऱ्या कचऱ्याची योग्य विल्हेवाट लावण्याची निर्माण झालेली समस्या, घनकचऱ्यावर पुनर्प्रक्रिया करता येत नसल्यामुळे दुर्गंधीमुळे नागरिकांच्या आरोग्यास निर्माण झालेला धोका, याकरिता या घनकचऱ्यामधून निर्माण होणाऱ्या मिथेन गॅसपासून वीज निर्मिती करण्यासाठी तातडीने उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१७२) "अकोला येथील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयाला 'संत गजानन महाराज शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय अकोला' असा नामविस्तार करण्याची राज्यातील जनतेची मागणी असल्यामुळे राज्य शासनाने या विद्यापीठाचा नामविस्तार करण्याबाबत तातडीने निर्णय घ्यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. संजय केळकर, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक १७३, १७४, १७५, १७६ व १७७.

(१७३) "राज्याची वाढती लोकसंख्या, वाढत्या औद्योगिक वसाहती, त्यामुळे राज्यातील विविध शहरातून वाढलेली गुन्हेगारी, अपुरी पोलीस व्यवस्था, पोलिसांवर पडणारा मानसिक ताण, त्यातच महिलांवरील अत्याचाराचे वाढलेले प्रमाण, पोलिसांच्या अपुऱ्या संख्येमुळे तपास कामात होत असलेला विलंब, परिणामी पिडित महिलांना न्याय मिळण्यात होत असलेल्या विलंबामुळे त्यांच्यातच पसरलेला तीव्र असंतोष, त्यासाठी पोलिसांच्या संख्येत वाढ, पोलिसांची मानसिक स्थितीत सुधारणा करण्याबाबत, तसेच महिलांवरील अत्याचार थांबविण्यासाठी शासनाने उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१७४) "राज्यातील विशेषतः मुंबई, ठाणे, नवी मुंबई व इतर शहरांचे झपाट्याने होत असलेले नागरीकरण यामुळे वाहनाच्या संख्येत दिवसेंदिवस होत असलेली प्रचंड वाढ, शहरात असलेले अरुंद रस्ते, त्यामुळे ठिकठिकाणी वाहतुकीची कोंडी होऊन नागरिकांना सोसावा लागणारा त्रास परिणामी वाहतुकीची समस्या दूर करण्याच्या दृष्टीने शासनाने ठोस उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१७५) "राज्यात उद्योग जगतात मोठ्या प्रमाणात स्थानिक भूमीपुत्रांना रोजगार उपलब्ध न होणे, उद्योगांमध्ये भुमीपुत्रांची संख्या नगण्य असल्याने राज्यात बेरोजगारांची संख्या प्रचंड प्रमाणात वाढणे, राज्यातील सेवायोजन कार्यालयांमध्ये लाखो तरुणांनी नोकरीसाठी केलेली नोंद, उद्योगांमध्ये भूमीपुत्रांना नोकऱ्या देण्यास शासन अपयशी ठरल्याने राज्यातील सुशिक्षित तरुणांमध्ये पसरलेले नैराश्य, राज्यातील बेरोजगार भूमिपूत्राच्या हक्काचे रक्षण करण्यासाठी यापुढे राज्यातील शासकीय,

निमशासकीय तसेच खाजगी आस्थापनावरील कार्यालयांमध्ये नोकरी देताना भूमीपुत्रांना प्राधान्याने नोकरीत घेण्यासाठी शासनाने धोरणात्मक निर्णय घ्यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१७६) "राज्यातील अनेक नद्यांच्या परिसरात रासायनिक कारखाने 'साखर कारखाने व अनेक प्रकारचे उद्योग उभारण्यात आले असून या कारखान्यांतील प्रदूषित सांडपाणी नदीत सोडण्यात येत असल्यामुळे नदीकाठावरील अनेक गावांमध्ये विशेषतः कोकण व पश्चिम महाराष्ट्रात नद्यांचे पाणी पिण्यास अयोग्य झाले असून त्यामुळे रहिवाश्यांच्या आरोग्यावर आणि मच्छिमार बांधवाच्या जिविकेच्या साधनांवर होणारा विपरित परिणाम लक्षात घेता राज्यांतील जलप्रदूषण प्रभावीरित्या आळा घालण्यासाठी शासनाने कडक उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१७७) "राज्यात ऐतिहासिक पर्यटन स्थळांचा विकास करणे, गड किल्ले यांचे संवर्धन करणे, तसेच त्या ठिकाणी पर्यटकांसाठी मार्गदर्शक नेमणे व अन्य आवश्यक त्या सोयीसुविधा उपलब्ध करून देऊन त्या माध्यमातून तेथील युवकांना रोजगार उपलब्ध करून देण्यासाठी राज्यातील सर्व ऐतिहासिक पर्यटन स्थळांचे महत्व कायम राखण्याच्या दृष्टीने राज्य शासनाने खास उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. किसन कथोरे, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक १७९, १८० व १८२

(१७९) "राज्यात वेगवेगळया प्रकल्पांमुळे विस्थापित झालेल्या प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचे काम अद्यापही पूर्ण झालेले नसल्याने विस्थापितांचे होत असलेले हाल, त्यामुळे शासनाच्या विचाराधीन प्रकल्पांसाठी जमिनी देण्याच्या कामाला शेतकऱ्यांचा होत असलेला विरोध, त्याबाबत निर्माण केल्या जाणाऱ्या कायदेशीर अडचणी, इ.बाबी विचारात घेता

प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचे रखडलेले काम तात्काळ पूर्ण करण्यासाठी कालबद्ध धडक कार्यक्रम राबविण्यात यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१८०) "राज्यात उद्योग जगतात मोठ्या प्रमाणात स्थानिक भूमीपुत्रांना रोजगार उपलब्ध न होणे, उद्योगांमध्ये भूमीपुत्रांची संख्या नगण्य असल्याने राज्यात बेरोजगारांची संख्या प्रचंड प्रमाणात वाढणे, राज्यातील सेवायोजन कार्यालयांमध्ये लाखो तरुणांनी नोकरीसाठी केलेली नोंद, उद्योगांमध्ये भूमीपुत्रांना नोकऱ्या देण्यास शासन अपयशी ठरल्याने राज्यातील सुशिक्षित तरुणांमध्ये पसरलेले नैराश्य, राज्यातील शासकीय, निमशासकीय तसेच खाजगी आस्थापनावरील कार्यालयांमध्ये नोकरी देतांना भूमीपुत्रांना प्राधान्याने नोकरीत घेण्यासाठी शासनाने धोरणात्मक निर्णय घ्यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१८२) "राज्यातील विनाअनुदान तत्वावर मान्यता देऊन सुरू करण्यात आलेल्या माध्यमिक शाळेतील विद्यार्थ्यांना अनुदानाअभावी प्रयोगशाळा, ग्रंथालये व इतर शैक्षणिक सोयी सुविधा उपलब्ध होऊ शकत नसणे, त्यामुळे विद्यार्थ्यांच्या प्रगतीवर होणारा विपरीत परिणाम विचारात घेता विना अनुदानतत्वावर मान्यता दिलेल्या राज्यातील सर्व माध्यमिक शाळांना चालू शैक्षणिक वर्षापासून १०० टक्के अनुदान देण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. योगेश सागर, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक १८४, १८६ व १८७

(१८४) "मुंबईसह राज्यात सदनिकांच्या किंमतीत प्रचंड वाढ होणे, सदरहू सदनिकांच्या किंमती मूळ किंमतीपेक्षा कितीतरी पट अधिक असल्याने सर्वसामान्य जनतेस सदनिका खरेदी करणे आवाक्याबाहेर जाणे, सदनिकांचे वाढते दर नियंत्रित करून स्थिर ठेवण्याची राज्यातील जनतेकडून होत असलेली मागणी, सदनिकांचे वाढते दर नियंत्रित

ठेवणे आणि मा. पंतप्रधान आवास योजने अंतर्गत राज्यातील गरजू जनतेला घरे देण्यासाठी राज्यशासनाने आवश्यक ती उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१८६) "राज्यातील विशेषतः मुंबई, ठाणे, नवी मुंबई व इतर शहरांचे झपाट्याने होत असलेले नागरीकरण यामुळे वाहनाच्या संख्येत दिवसेंदिवस होत असलेली प्रचंड वाढ, शहरात असलेले अरुंद रस्ते, त्यामुळे ठिकठिकाणी वाहतुकीची कोंडी होऊन नागरिकांना सोसावा लागणारा त्रास परिणामी वाहतुकीची समस्या दूर करण्याच्या दृष्टीने शासनाने ठोस उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१८७) "राज्यातील जीवनावश्यक वस्तूंचे वाढलेले भाव लक्षात घेता राज्यातील गरीब जनतेला शिधावाटप दुकानातून रास्त भावाने व योग्य प्रमाणात अन्न धान्य व इतर जीवनावश्यक वस्तूंचा नियमित पुरवठा होण्यासाठी सध्या कार्यरत असलेली यंत्रणा अधिक सक्षम करणे, सध्याच्या बायोमेट्रिक पद्धतीमुळे ज्यांना गरज आहे त्यांनाच धान्य मिळत असणे, त्यामुळे ही यंत्रणा अधिक सक्षम करून शिधावाटप दुकानावर अन्न धान्यासह इतर जीवनावश्यक वस्तूंचा पुरवठा नियमित होण्यासाठी शासनाने आवश्यक ती उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. धनजंय गाडगीळ, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक १८८ व १८९

(१८८) "निजामी राजवटीच्या पाऊलखुणा संपुष्टात आणून स्थानिक वैशिष्ट्य असलेल्या लेण्यांची ख्याती सर्वदूर वृद्धींगत करण्याच्या दृष्टीने 'उस्मानाबाद' या शहराचे 'धाराशीव' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१८९) "परकीय मुघल राजवटीच्या खाणाखुणा पुसून महाराष्ट्राच्या जाज्वल्य इतिहासाच्या स्मृती जागृत ठेवण्यासाठी व राज्याची अस्मिता जपण्यासाठी 'औरंगाबाद' या शहराचे 'संभाजीनगर' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. महेश चौघुले, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक १९० व १९१

(१९०) "निजामी राजवटीच्या पाऊलखुणा संपुष्टात आणून स्थानिक वैशिष्ट्य असलेल्या लेण्यांची ख्याती सर्वदूर वृद्धींगत करण्याच्या दृष्टीने 'उस्मानाबाद' या शहराचे 'धाराशीव' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१९१) "परकीय मुघल राजवटीच्या खाणाखुणा पुसून महाराष्ट्राच्या जाज्वल्य इतिहासाच्या स्मृती जागृत ठेवण्यासाठी व राज्याची अस्मिता जपण्यासाठी 'औरंगाबाद' या शहराचे 'संभाजीनगर' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. रविंद्र चव्हाण, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक १९२ व १९३

(१९२) "परकीय मुघल राजवटीच्या खाणाखुणा पुसून महाराष्ट्राच्या जाज्वल्य इतिहासाच्या स्मृती जागृत ठेवण्यासाठी व राज्याची अस्मिता जपण्यासाठी 'औरंगाबाद' या शहराचे 'संभाजीनगर' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१९३) "निजामी राजवटीच्या पाऊलखुणा संपुष्टात आणून स्थानिक वैशिष्ट्य असलेल्या लेण्यांची ख्याती सर्वदूर वृद्धींगत करण्याच्या दृष्टीने 'उस्मानाबाद' या शहराचे 'धाराशीव' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(शा.म.मु.) एचबी १८४४–५(१२००–२-२०२१)

श्री. लक्ष्मण पवार, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक १९५ व १९६

(१९५) "परकीय मुघल राजवटीच्या खाणाखुणा पुसून महाराष्ट्राच्या जाज्वल्य इतिहासाच्या स्मृती जागृत ठेवण्यासाठी व राज्याची अस्मिता जपण्यासाठी 'औरंगाबाद' या शहराचे 'संभाजीनगर' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१९६) "निजामी राजवटीच्या पाऊलखुणा संपुष्टात आणून स्थानिक वैशिष्टय असलेल्या लेण्यांची ख्याती सर्वदूर वृद्धींगत करण्याच्या दृष्टीने 'उस्मानाबाद' या शहराचे 'धाराशीव' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे.'

श्री. तान्हाजी मुटकुळे, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक १९७ व १९८

(१९७) "परकीय मुघल राजवटीच्या खाणाखुणा पुसून महाराष्ट्राच्या जाज्वल्य इतिहासाच्या स्मृती जागृत ठेवण्यासाठी व राज्याची अस्मिता जपण्यासाठी 'औरंगाबाद' या शहराचे 'संभाजीनगर' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(१९८) "निजामी राजवटीच्या पाऊलखुणा संपुष्टात आणून स्थानिक वैशिष्ट्य असलेल्या लेण्यांची ख्याती सर्वदूर वृद्धींगत करण्याच्या दृष्टीने 'उस्मानाबाद' या शहराचे 'धाराशीव' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. अमित साटम, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक १९९ व २००

(१९९) "परकिय मुघल राजवटीच्या खाणाखुणा पुसून महाराष्ट्राच्या ज्वाज्वल इतिहासाच्या स्मृती जागृत ठेवण्यासाठी व राज्याची अस्मिता जपण्यासाठी 'औरंगाबाद' या शहराचे नामांतर 'संभाजीनगर' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२००) "निजामी राजवटीच्या पाऊलखुणा संपुष्टात आणून स्थानिक वैशिष्ट्य असलेल्सा लेण्याची ख्याती सर्वदूर वृद्धींगत करण्याच्या दृष्टींने 'उस्मानाबाद या शहराचे 'धाराशीव' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. सिद्धार्थ शिरोळे, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक २०१ व २०२

(२०१) "परकीय मुघल राजवटीच्या खाणाखुणा पुसून महाराष्ट्राच्या जाज्वल्य इतिहासाच्या स्मृती जागृत ठेवण्यासाठी व राज्याची अस्मिता जपण्यासाठी 'औरंगाबाद' या शहराचे 'संभाजीनगर' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२०२) "निजामी राजवटीच्या पाऊलखुणा संपुष्टात आणून स्थानिक वैशिष्ट्य असलेल्या लेण्यांची ख्याती सर्वदूर वृद्धींगत करण्याच्या दृष्टीने 'उस्मानाबाद' या शहराचे 'धाराशिव' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. महेश (दादा) किसन लांडगे, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक २०३ व २०४.

(२०३) "परकीय मुघल राजवटीच्या खाणाखुणा पुसून महाराष्ट्राच्या जाज्वल्य इतिहासाच्या स्मृती जागृत ठेवण्यासाठी व राज्याची अस्मिता जपण्यासाठी 'औरंगाबाद' या शहराचे 'संभाजीनगर' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२०४) "निजामी राजवटीच्या पाऊलखुणा संपुष्टात आणून स्थानिक वैशिष्ट्य असलेल्या लेण्यांची ख्याती सर्वदूर वृद्धींगत करण्याच्या दृष्टीने 'उस्मानाबाद' या शहराचे 'धाराशीव' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. टेकचंद सावरकर, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक २०५ व २०६

(२०५) "परकीय मुघल राजवटीच्या खाणाखुणा पुसून महाराष्ट्राच्या जाज्वल्य इतिहासाच्या स्मृती जागृत ठेवण्यासाठी व राज्याची अस्मिता जपण्यासाठी 'औरंगाबाद' या शहराचे 'संभाजीनगर' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२०६) "निजामी राजवटीच्या पाऊलखुणा संपुष्टात आणून स्थानिक वैशिष्ट्य असलेल्या लेण्यांची ख्याती सर्वदूर वृद्धींगत करण्याच्या दृष्टीने 'उस्मानाबाद' या शहराचे 'धाराशीव' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्रीमती नमिता मुंदडा, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक २०७ व २०८

(२०७) "परकीय मुघल राजवटीच्या खाणाखुणा पुसून महाराष्ट्राच्या जाज्वल्य इतिहासाच्या स्मृती जागृत ठेवण्यासाठी व राज्याची अस्मिता जपण्यासाठी 'औरंगाबाद' शहराचे 'संभाजीनगर' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२०८) "निजामी राजवटीच्या पाऊलखुणा संपुष्टात आणून स्थानिक वैशिष्ट्य असलेल्या लेण्यांची ख्याती सर्वदूर वृद्धींगत करण्याच्या दृष्टीने 'उस्मानाबाद' या शहराचे 'धाराशीव' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. राहूल कुल, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक २०९, २१० व २११

(२०९) "निजामी राजवटीच्या पाऊलखुणा संपुष्टात आणून स्थानिक वैशिष्ट्य असलेल्या लेण्यांची ख्याती सर्वदूर वृद्धींगत करण्याच्या दृष्टीने 'उस्मानाबाद' या शहराचे 'धाराशीव' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२१०) "परकीय मुघल राजवटीच्या खाणाखुणा पुसून महाराष्ट्राच्या जाज्वल्य इतिहासाच्या स्मृती जागृत ठेवण्यासाठी व राज्याची अस्मिता जपण्यासाठी 'औरंगाबाद' या शहराचे 'संभाजीनगर' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२१९) "राज्यात बहुसंख्य गावात विशेषत: उन्हाळ्यात पिण्याच्या पाण्याची भासत असलेली भीषण पाणी टंचाई, तसेच विविध कारणांमुळे बंद पडलेल्या अनेक पाणीपुरवठा योजना व त्यांच्या देखभालीत होणारी कुचराई, परिणामी, गामीण जनतेचे पिण्याच्या पाण्यासाठी होणारे हाल विचारात घेता पाणी टचांई कायमस्वरुपी कमी करण्यासाठी शासनाने एक खास कार्यक्रम आखावा व त्याची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. जयकुमार गोरे, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक २११ व २१३

(२११) "निजामी राजवटीच्या पाऊलखुणा संपुष्टात आणून स्थानिक वैशिष्ट्य असलेल्या लेण्यांची ख्याती सर्वदूर वृद्धींगत करण्याच्या दृष्टीने 'उस्मानाबाद' या शहराचे 'धाराशीव' असे नामांतर करण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२१३) "परकीय मुघल राजवटीच्या खाणाखुणा पुसून महाराष्ट्राच्या जाज्वल्य इतिहासाच्या स्मृती जागृत ठेवण्यासाठी व राज्याची अस्मिता जपण्यासाठी 'औरंगाबाद' या शहराचे 'संभाजीनगर' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. राजेश पवार, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक २१२ व २१४

(२१२) "परकीय मुघल राजवटीच्या खाणाखुणा पुसून महाराष्ट्राच्या जाज्वल्य इतिहासाच्या स्मृती जागृत ठेवण्यासाठी व राज्याची अस्मिता जपण्यासाठी

'औरंगाबाद' या शहराचे 'संभाजीनगर' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२१४) "निजामी राजवटीच्या पाऊलखुणा संपुष्टात आणून स्थानिक वैशिष्ट्य असलेल्या लेण्यांची ख्याती सर्वदूर वृद्धींगत करण्याच्या दृष्टीने 'उस्मानाबाद' या शहराचे 'धाराशीव' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. राजेश एकडे, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक २१६, २४६ व २४७

(२१६) "बुलढाणा जिल्ह्यातील जिगाव प्रकल्पासह राज्यातील वेगवेगळ्या प्रकाल्पामुळे विस्तापित झालेल्या प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचे काम अजूनही पूर्ण झालेले नसल्याने विस्तापितांचे होत असलेले हाल त्यामुळे शासनाच्या विचाराधीन व महत्त्वाकांक्षी प्रकल्पासाठी जमीन देण्याच्या कामाला शेतकऱ्यांचा होत असलेला विरोध त्या बाबत निर्माण केल्या जाणाऱ्या कायदेशीर अडचणी इत्यादी बाबी विचारात घेता प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचे रखडलेले कामे तत्काळ पूर्ण करण्यासाठी कालबद्ध धडक कार्यक्रम राबविण्यात यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२४६) "राज्यातील अत्यल्प व अल्पभूधारक शेतकऱ्यांच्या शेतीतील विहिरी व विद्युत पंपाचा मोठ्या प्रमाणात राहिलेला अनुशेष, विद्युत कनेक्शन मिळण्याकरिता होणारा विलंब त्यामुळे विद्युत पंपावर घेतलेल्या कर्जाचा वाढत असलेला आर्थिक बोजा, शेतात राबविल्या जाणाऱ्या फळबाग विकास योजनांचे पाण्या अभावी होणारे नुकसान टाळण्याच्या दृष्टीने व उक्त योजनेची अंमलबजावणी परिणामकारकरित्या करण्यासाठी शासनाने धोरणात्मक कार्यक्रम राबवावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२४७)"राज्यात विशेषतः ग्रामिण भागातील पिण्याच्या पाण्याची टंचाई दूर करण्याचे हेतूने दिनांक ७ मे २०१६ च्या शासन निर्णयानुसार मुख्यमंत्री पेयजल योजना राबविण्याचा निर्णय घेण्यात येऊन या योजनेअंतर्गत ज्या गावाची, वाडी- तांडे- वस्तीची लोकसंख्या १ हजार आहे तिथेच ही योजना राबविण्याचा निर्णय घेतल्याने राज्यात १ हजारापेक्षा कमी लोकसंख्या असलेली गावे या योजनेपासुन वंचीत रहात असल्याने ही अट शिथिल होणे गरजेचे असणे, तसेच महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाकडील आणि जिल्हा परिषदेस हस्तांतरित न केलेल्या व विविध कारणांमुळे आजमितीस बंद असलेल्या प्रादेशिक पाणीपुरवठा योजना पुन्हा कार्यान्वित करण्यास्तव येणारा खर्च बघता अशा योजना देखील मुख्यमंत्री पेयजल योजनेअंतर्गत पुनर्जीवित करण्याचा निर्णय शासनाने घेतलेला असताना त्यामध्ये ७०टक्के पाणीपट्टी भरण्याचा ग्रामसभेचा लेखी ठराव देण्याची अट घातल्याने पुन्हा ही गावे पिण्याच्या पाण्यापासुन वंचितच रहात असल्यामुळे जर मुख्यमंत्री पेयजल योजना तिच्या मूळ व सर्वंकष उद्दिष्टपूर्तीसाठी राबवायची असेल तर अंमलबजावणीत अडथळा ठरणाऱ्या सर्वप्रकारच्या अटी शिथिल करून पुरेशा आर्थिक निधीसह संपूर्ण कार्यक्षमतेने ही योजना कार्यान्वित करण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्रीमती माधुरी मिसाळ, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक २२० व २२१

(२२०) "निजामी राजवटीच्या पाऊलखुणा संपुष्टात आणून स्थानिक वैशिष्ट्य असलेल्या लेण्याची ख्याती सर्वदूर वृद्धिगत करण्याच्या दृष्टीने 'उस्मानाबाद' या शहराचे 'धाराशिव' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२२१) परकीय मुघल राजवटीच्या खाणाखुणा पुसून महाराष्ट्राच्या जाज्वल्य इतिहासाच्या स्मृती जागृत ठेवण्यासाठी व राज्याची अस्मिता जपण्यासाठी 'औरंगाबाद' या शहराचे 'संभाजीनगर' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विभागास शासनास करीत आहे."

श्रीमती मनिषा चौधरी, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक २२२ व २२३

(२२२) "परकिय मुघल राजवटीच्या खाणाखुणा पुसून महाराष्ट्राच्या ज्वाज्वल इतिहासाच्या स्मृती जागृत ठेवण्यासाठी व राज्याची अस्मिता जपण्यासाठी 'औरंगाबाद' या शहराचे 'संभाजीनगर' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२२३) "निजामी राजवटीच्या पाऊलखुणा संपुष्टात आणून स्थानिक वैशिष्ट्य असलेल्या लेण्याची ख्याती सर्वदूर वृद्धींगत करण्याच्या दृष्टींने 'उस्मानाबाद' या शहराचे 'धाराशीव' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

ॲड. राहुल नार्वेकर, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक २२४ व २२५

(२२४) "परकिय मुघल राजवटीच्या खाणाखुणा पुसून महाराष्ट्राच्या जाज्वल इतिहासाच्या स्मृती जागृत ठेवण्यासाठी व राज्याची अस्मिता जपण्यासाठी 'औरंगाबाद' या शहराचे नामांतर 'संभाजीनगर' असे करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२२५) "निजामी राजवटीच्या पाऊलखुणा संपुष्टात आणून स्थानिक वैशिष्टय असलेल्या लेण्याची ख्याती सर्वदूर वृद्धींगत करण्याच्या दृष्टींने 'उस्मानाबाद' या शहराचे 'धाराशीव' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. लक्ष्मण जगताप, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक २२६, २२७, २२८ व २२९.

(२२६) "परकीय मुगल राजवटीच्या खाणाखुणा पुसून महाराष्ट्राच्या जाज्वल्य इतिहासाच्या स्मृती कायम जागृत ठेवण्यासाठी व राज्याच्या अस्मिता जपण्यासाठी त्यागाची आणि बलिदानाची पार्श्वभूमी असलेले छत्रपती संभाजी महाराज यांच्या जीवनकार्याचे मोल जाणून 'औरंगाबाद' शहराचे 'संभाजीनगर' असे नामकरण करण्यासाठी धोरणात्मक निर्णय घेण्यात यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२२७) "राज्यात देशी खेळाऐवजी इतर खेळांमध्ये लक्षणीय वाढ होऊन खेळाडूंचे देशी खेळांकडे झालेले दुर्लक्ष, त्यामुळे राज्यात देशी खेळ टिकून राहण्यासाठी विशेषत: ग्रामीण भागातील होतकरू व तरूण खेळाडू, देशी खेळांमध्ये मोठ्या प्रमाणात आकर्षित होऊन त्यांच्यामध्ये असलेल्या क्रीडा नैपुण्याला वाव मिळण्यासाठी विशिष्ट प्रोत्साहनपर योजना राबविण्याकरिता शासनाच्या क्रीडा धोरणामध्ये आवश्यक ते बदल करण्यासाठी धोरणात्मक निर्णय घेण्यात यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२२८) "देशाला स्वांतत्र्य मिळण्याकरिता लढा देऊन त्यासाठी काळ्या पाण्याची शिक्षा भोगून जनतेला मातृभूमी प्रेमाची ज्वलंत विचारसरणी देणारे व क्रांतीकारकांचे प्रेरणास्थान असलेले स्वातंत्र्यवीर विनायक दामोदर सावरकर यांना मरणोत्तर 'भारतरत्न' प्रदान करण्याबाबत राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे आग्रह धरावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२२९) राज्यातील पिंपरी-चिंचवड, पुणे, नाशिक, कोल्हापूर, औरंगाबाद, अमरावती आणि तत्सम इतर महानगरपालिकांच्या लोकसंख्येत झालेली भरमसाठ वाढ, नव्याने निर्माण झालेल्या मोठ्या वसाहती,

त्यामुळे मोठ्या प्रमाणात निर्माण होणाऱ्या कचऱ्याची योग्य विल्हेवाट लावण्याची निर्माण झालेली गंभीर समस्या, लगतच्या ग्रामीण परिसरात महानगरमधील कचरा टाकताना या कचऱ्यावर योग्य प्रक्रिया न झाल्यामुळे कचरा डेपोच्या परिसरातील नागरिकांच्या आरोग्यास निर्माण झालेला धोका, होणारे प्रदूषण, त्यामुळे ग्रामीण भागात कचरा टाकण्यास ग्रामस्थांचा होत असलेला तीव्र विरोध, परिणामी नगरवासीय आणि ग्रामवासीय यांच्यात संघर्ष होण्याची निर्माण झालेली शक्यता इ. बाबींना आळा घालण्यासाठी राज्य पातळीवर स्वतंत्र कचरा प्रक्रिया आणि कचरा व्यवस्थापन महामंडळ स्थापन करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे.

श्री. कृष्णा गजबे, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक २३१ व २३२

(२३१) "परकीय मुघल राजवटीच्या खाणाखुणा पुसून महाराष्ट्राच्या जाज्वल्य इतिहासाच्या स्मृती जागृत ठेवण्यासाठी व राज्याची अस्मिता जपण्यासाठी 'औरंगाबाद' या शहराचे 'संभाजीनगर' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस हि विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२३२) "निजामी राजवटीच्या पाऊलखुणा संपुष्टात आणुन स्थानिक वैशिष्ट्य असलेल्या लेण्यांची ख्याती सर्वदुर वृद्धींगत करण्याच्या दृष्टीने 'उस्मानाबाद' या शहराचे 'धाराशीव' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. रणधीर सावरकर, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक २३३ व २३४

(२३३) "परकीय मुघल राजवटीच्या खाणाखुणा पुसून महाराष्ट्राच्या जाज्वल्य इतिहासाच्या स्मृती जागृत ठेवण्यासाठी व राज्याची अस्मिता जपण्यासाठी 'औरंगाबाद' या शहराचे 'संभाजीनगर' असे नामांतरण करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे.

(२३४) "निजामी राजवटीच्या पाऊल खुणा संपुष्टात आणून स्थानिक वैशिष्ट्य असलेल्या लेण्यांची ख्याती सर्वदूर वृद्धिंगत करण्याच्या दृष्टीने 'उस्मानाबाद' या शहराचे 'धाराशिव' असे नामांतरण करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

ॲड. आशिष शेलार, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक २३५, २३६, २६५, २६६ व २६७.

(२३५) "परकीय मुघल राजवटीच्या खाणाखुणा पुसून महाराष्ट्राच्या जाज्वल्य इतिहासाच्या स्मृती जागृत ठेवण्यासाठी व राज्याची अस्मिता जपण्यासाठी 'औरंगाबाद' या शहराचे 'संभाजीनगर' असे नामांतर करण्यात यावे."

(२३६) "निजामी राजवटीच्या पाऊलखुणा संपुष्टात आणून स्थानिक वैशिष्ट्य असलेल्या लेण्यांची ख्याती सर्वदूर वृद्धींगत करण्याच्या दृष्टीने 'उस्मानाबाद' या शहराचे 'धाराशीव' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२६५) "राज्यात नामांकित कंपन्यांच्या औषधाच्या किंमती जास्त असल्यामुळे ही महागडी औषधे खरेदी करून उपचार करणे गोरगरीब व सामान्य रुग्णांना परवडणारे नसल्यामुळे अशा आवश्यक असलेल्या औषधा अभावी अनेक रुग्णांना आपले प्राण गमवावे लागत असणे, यासाठी राज्यात जेनेरिक औषधाना प्रोस्ताहन देण्याची आवश्यकता तसेच या जेनेरिक औषधांचा गुणही नामांकित कंपनीच्या औषधा प्रमाणेच येत असून या औषधांच्या किमंती वाजवी दरात असल्याने जेनेरिक औषधांची दुकाने संपूर्ण राज्यात सुरू करून ती सर्वसामान्य रुग्णांना स्वस्त दारात उपलब्ध करून देण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२६६) "राज्यातील विशेषतः मुंबई, ठाणे, नवी मुंबई व इतर शहरांचे झपाट्याने

होत असलेले नागरीकरण यामुळे वाहनाच्या संख्येत दिवसेंदिवस होत असलेली प्रचंड वाढ, शहरात असलेले अरुंद रस्ते, त्यामुळे ठिकठिकाणी वाहतुकीची कोंडी होऊन नागरिकांना सोसावा लागणारा त्रास परिणामी वाहतुकीची समस्या दूर करण्याच्या दृष्टीने शासनाने ठोस उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२६७) "राज्यातील अनेक नद्याच्या परिसरात रासायनिक कारखाने, साखर कारखाने व अनेक प्रकारचे उद्योग उभारण्यात आले असून या कारखान्यातील प्रदुषित सांडपाणी नदीत सोडण्यात येत असल्यामुळे नदी काठावरील अनेक गावांमध्ये विशेषत: कोकण व पश्चिम महाराष्ट्रात नद्यांचे पाणी पिण्यास अयोग्य झाले असून त्यामुळे रहिवाशांच्या आरोग्यावर आणि मच्छिमार बांधवांच्या उपजीविकेच्या साधनांवर होणारा विपरीत परिणाम लक्षात घेता राज्यातील जलप्रदूषण समस्येवर उपाय शोधून जल प्रदूषणास प्रभावीरित्या आळा घालण्यासाठी शासनाने कडक उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. मिहीर कोटेचा, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक २३८ व २३९

(२३८) "परकीय मुघल राजवटीच्या खाणाखुणा पुसून महाराष्ट्राच्या जाज्वल्य इतिहासाच्या स्मृती जागृत ठेवण्यासाठी व राज्याची अस्मिता जपण्यासाठी 'औरंगाबाद' या शहराचे 'संभाजीनगर' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२३९) "निजामी राजवटीच्या पाऊलखुणा संपुष्टात आणून स्थानिक वैशिष्ट्य असलेल्या लेण्यांची ख्याती सर्वदूर वृद्धिंगत करण्याच्या दृष्टीने 'उस्मानाबाद' या शहराचे 'धाराशीव' असे नामांतर करण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. मनोहर चंद्रिकापूरे, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक २५५, २५६, २५७, २५८ व २५९.

(२५५) "राज्यातील अत्यल्प व अल्पभूधारक शेतकऱ्यांच्या शेतीतील विहिरी व विद्युत पंपांचा मोठ्या प्रमाणात राहिलेला अनुशेष, विद्युत कनेक्शन मिळण्याकरिता होणारा विलंब त्यामुळे विद्युत पंपावर घेतलेल्या कर्जाचा वाढत असलेला आर्थिक बोजा, शेतात राबविल्या जाणाऱ्या फळबाग विकास योजनांचे पाण्याअभावी होणारे नुकसान टाळण्याच्या दृष्टीने व उक्त योजनेची अंमलबजावणी परिणामकारकरित्या करण्यासाठी शासनाने धोरणात्मक कार्यक्रम राबवावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२५६) "राज्यातील सुशिक्षित बेरोजगारांचे वाढते प्रमाण व त्यांच्यात रोजगाराअभावी निर्माण झालेले वैफल्याचे व असंतोषाचे वातावरण लक्षात घेता बेरोजगारांची समस्या परिणामकारक पद्धतीने सोडविण्यासाठी सेवायोजन आणि रोजगार व स्वयंरोजगार कार्यालये अधिक कार्यक्षम करण्यासाठी तसेच संबंधित प्रश्नांवर उपाययोजना सुचविण्यासाठी विधीमंडळाच्या दोन्ही सभागृहातील सदस्यांची एक संयुक्त समिती स्थापन करण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२५७) "राज्यातील ग्रामीण भागातील ग्रामपंचायतींना देखभालीसाठी हस्तांतरित करण्यात आलेल्या नळ पाणीपुरवठा योजना निधी अभावी बंद पडतात, व्यवस्थापन नीट होत नसल्यामुळे देखभाल व व्यवस्थापन सुरळीत होण्यासाठी शासनाने या सर्व नळ पाणीपुरवठा योजना स्वतंत्र महामंडळाकडे सोपवाव्यात, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२५८) "राज्यात वेगवेगळ्या प्रकल्पांमुळे विस्थापित झालेल्या प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचे काम अद्यापही पूर्ण झालेले नसल्याने विस्थापितांचे होत असलेले हाल, त्यामुळे शासनाच्या विचाराधीन प्रकल्पांसाठी जमिनी देण्याच्या कामाला शेतकऱ्यांचा होत असलेला विरोध, त्याबाबत निर्माण केल्या जाणाऱ्या कायदेशीर अडचणी, इ.बाबी विचारात घेता प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाचे रखडलेले काम तात्काळ पूर्ण करण्यासाठी कालबद्ध धडक कार्यक्रम राबविण्यात यावा, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२५९) "शेतकऱ्यांना शेती व्यवसायासाठी लागणारी रासायनिक खते, अवजारे, कीटकनाशके यांच्या किमतीमध्ये सतत होणारी वाढ तसेच शेतकऱ्यांना शेती मालाचे न परवडणारे भाव विचारात घेता, शेतकऱ्यांना उत्पादन खर्चावर आधारित असे शेती मालाचे भाव मिळण्याच्या दृष्टीने राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे आग्रही भूमिका घ्यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. सुनिल कांबळे, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक २६८, २७१, २७२ व २७३.

(२६८) "राज्यातील सुशिक्षित बेरोजगारांचे वाढते प्रमाण व त्यांच्यात रोजगाराअभावी निर्माण झालेले वैफल्याचे व असंतोषाचे वातावरण लक्षात घेता बेरोजगारांची समस्या परिणामकारक पद्धतीने सोडविण्यासाठी सेवायोजन आणि रोजगार व स्वयंरोजगार कार्यालये अधिक कार्यक्षम करण्यासाठी तसेच संबंधित प्रश्नांवर उपाययोजना सुचविण्यासाठी विधीमंडळाच्या दोन्ही सभागृहातील सदस्यांची एक संयुक्त समिती स्थापन करण्यात यावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२७१) "राज्यात राष्ट्रीय महामार्ग व राज्य महामार्गावर मोठ्या प्रमाणात होत असलेले अपघात, अपघातस्थळी अपघातग्रस्तांवर उपचार करण्यासाठी

शासकीय रुग्णालये नसणे, या अपघातग्रस्तांवर उपचार करण्यासाठी राज्यमार्ग, राष्ट्रीय महामार्गावर सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या माध्यमातून लहान-लहान उपचार केंद्रे सुरू करणे, सदरची उपचार केंद्रे सुरू झाल्यास तेथे वैद्यकीय अधिकारी, स्टाफ नर्सेस व इतर कर्मचारी नेमणूक केली गेली तर सुशिक्षित बेरोजगारांना रोजगार मिळणे, राज्यातील बेरोजगारी दूर होण्यास मदत होणे, तसेच अपघातग्रस्तांना वेळीच उपचार मिळणे, यासाठी राज्यमार्ग व राष्ट्रीय महामार्गावर ५० कि.मी. अंतरावर प्रत्येक ठिकाणी एक-एक उपचार केंद्र उघडण्यात यावे, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२७२) "राज्यातील वाढती लोकसंख्या, वाढत्या औद्योगिक वसाहती, त्यामुळे शहरातून वाढलेली गुन्हेगारी, अपुरी पोलीस व्यवस्था, पोलीसांवर पडणारा मानसिक ताण, त्यातच महिलांवरील अत्याचाराचे वाढलेले प्रमाण, पोलिसांच्या अपुऱ्या संख्येमुळे तपासणीत होणारा विलंब, परिणामी महिलांना न्याय मिळण्यास होणाऱ्या विलंबामुळे त्यांच्यात पसरलेला असंतोष, त्याकरिता पोलिसांच्या संख्येत करावयाची वाढ, पोलिसांच्या मानसिक स्थितीत सुधारणा करण्याकरिता तसेच महिलांवरील अत्याचार थांबविण्यासाठी शासनाने उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२७३) "राज्यातील महानगरपालिका व नगरपरिषदांमध्ये मोठ्या प्रमाणात निर्माण होणाऱ्या कचऱ्याची योग्य विल्हेवाट लावण्याची निर्माण झालेली समस्या, घनकचऱ्यावर पुनर्प्रक्रिया करता येत नसल्यामुळे दुर्गंधीमुळे नागरिकांच्या आरोग्यास निर्माण झालेला धोका, याकरिता या घनकचऱ्यामधून निर्माण होणाऱ्या मिथेन गॅसपासून वीज निर्मिती करण्यासाठी तातडीने उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

श्री. चंद्रकांत (दादा) पाटील, वि.स.स. यांचे ठराव क्रमांक २७६ व २७८.

(२७६) "राज्यातील अनेक नद्यांच्या परिसरात रासायनिक कारखाने, साखर कारखाने, एम.आय.डी.सी. व अनेक प्रकारचे उद्योग उभारण्यात आले असून या कारखान्यांतील रसायन मिश्रित प्रदूषित सांडपाणी नदीपत्रात सोडण्यात येत असल्याने नदीकाठावरील अनेक गावांमध्ये विशेषतः कोकणातील ठाणे जिल्हा व पश्चिम महाराष्ट्रातील नद्यांचे पाणी पिण्यास अयोग्य झाले आहे, या नद्यांच्या पाण्यातील जीवसृष्टी नष्ट होत चालली असून, या प्रदूषित पाण्याचा नागरिकांच्या आरोग्यावर व मच्छिमार बांधवांच्या जीविकेच्या साधनांवर होणारा विपरित परिणाम लक्षात घेता, राज्यातील वाढत्या जलप्रदूषणाच्या समस्येवर उपाय शोधून जलप्रदूषणास कायमस्वरुपी आळा घालण्यासाठी शासनाने उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

(२७८) "राज्यात ऐतिहासिक पर्यटन स्थळांचा विकास करणे, गड किल्ले यांचे संवर्धन करणे, तसेच त्या ठिकाणी पर्यटकांसाठी मार्गदर्शक नेमणे व अन्य आवश्यक त्या सोयीसुविधा उपलब्ध करून देऊन त्या माध्यमातून तेथील युवकांना रोजगार उपलब्ध करून देण्यासाठी राज्यातील सर्व ऐतिहासिक पर्यटन स्थळांचे महत्व कायम राखण्याच्या दृष्टीने राज्य शासनाने खास उपाययोजना करावी, अशी शिफारस ही विधानसभा शासनास करीत आहे."

एकवीस : सभागृहासमोर ठेवण्यात आलेली कागदपत्रे (यादी स्वतंत्ररित्या वितरित करण्यात येईल).

विधान भवन :
मुंबई,
दिनांक २७ फेब्रुवारी २०२१.

राजेन्द्र भागवत,
सचिव,
महाराष्ट्र विधानसभा.

शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई